

2025.
szeptember
2. — **11**

AZ ÍRÁSNAK ÉLEK

Bereményi Géza rendező,
forgatókönyvíró, dalszövegíró

ÚJ BÖLCSŐDE A NAPHEGYEN

Újjászületett
a régi villaépület

4

A RUSZWURM TÖRTÉNETE

Minden a múlttól
és a jelenről

6

SVÉDASZTALOS TANÉVKEZDÉS

Új menzarendszer
az iskolákban

23

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATA

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET

1122 Budapest, Maros u. 16/b.
Központi időpontfoglalás:
06-70/657-1249; 06-70/657-1245
H-Cs: 7.30-16.00 óráig,
pénteken 7.30-14.00 óráig
e-mail: info@marosrendelo.hu
www.marosrendelo.hu
Vezető:
Mechler András

FELNŐTT HÁZIORVOSI RENDELŐK

1015 Budapest,
Csalogány u. 22-24.
1016 Budapest, Zsolt u. 6.
1013 Budapest, Attila út 63.
1014 Budapest, Tárnok u. 9-11.

GYERMEKORVOSI RENDELŐK

1012 Budapest, Mikó u. 12.
Telefon:
06-1/375-7173,
06-1/375-7539

1011 Budapest, Markovits I. u. 2.
Telefon:
06-1/202-0937,
06-1/201-6162

CSALOGÁNY UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

1-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Zempléni Tibor
Tel: 06-1/201-3392

2-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Nagy Ágnes Helga
Tel: 06-1/770-1056

3-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Mezősi Károly
Tel: 06-1/201-3762

4-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Majoros Márkó
Tel: 06-1/201-5415

5-ös felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Antal Dániel
Tel: 06-1/201-5415

6-os felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Bodroghelyi László
Tel: 06-1/201-7125

ZSOLT UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

7-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Csupor Emőke
Tel: 06-1/375-0002

8-as felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Nagy János
Tel: 06-70/428-4629

ATTILA ÚTI HÁZIORVOSI RENDELŐ

9-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Papp Viktória
Tel: 06-1/375-6551

10-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Borcsányi Judit
Tel: 06-1/375-6046

11-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Lukács Imre
Tel: 06-1/375-6046

12-es felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Kálmán Eszter Anikó
Tel: 06-1/213-7334

13-as felnőtt háziiorvosi körzet

Dr. Lukács Imre
Tel: 06-1/375-6046

TÁRNOK UTCAI HÁZIORVOSI RENDELŐ

14-es felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Szabó Krisztina
Tel: 06-1/356-7125
Tel: 06-20/598-0677

15-ös felnőtt háziiorvosi körzet
Dr. Vasadi Ágnes
Tel: 06-1/356-7125,
06-30/845-1854

A rendelések idejéről
tájékozódjon az interneten:
www.marosrendelo.hu

Az egységes ügyeleti hívószám felnőttek és gyermekek esetében is: **1830**

A hívás során a mentőszolgálat szakembere felméri a beteg állapotát, és az adott helyzetre legmegfelelőbb megoldást kínálja. Ez lehet telefonos tanácsadás, ellátóhelyre irányítás, ügyeletos orvos küldése, vagy sürgős esetben mentőautó riasztása.

Mi volt az iskolában? – Semmi!

Ezt a nagyon rövid párbeszédet kivétel nélkül minden szülő ismeri, akinek van iskolás korú gyereke. Persze amilyen lényegre törő a kérdés, olyan egyenes és tömör a válasz is. Mit tegyünk szülőként, ha már jó előre sejtjük, hogy előbb-utóbb úgyis utolér minket ez a válasz? Hiába, az iskolakezdés gyereknek, szülőnek egyaránt kihívás.

Eljött a tanévkezdés, rengeteg a megbeszél-nivaló az osztályban, az iskolai folyosón és otthon a vacsoraasztalnál. Régen nem látott haverok, csínytevő cimborák, elválaszthatatlan barátnők, megannyi történet, esemény és pletyka. Balaton vagy Adria? Úszótábor vagy hegyi túra? Tévénézés vagy videójáték? Amíg a történetek az osztályban körbejárnak, addig a szülők teendője sokasodik. Sőt, már szeptem-ber elseje előtt kezdődik a futkosás a füzetek, tanszercsomagok, tornacipők után. Rengeteg a feladat, hosszú a frissen kiosztott kötelező olvasmánylista. Kisvártatva jönnek is a házi feladatok, a tanárok bekérik a generációkon átívelő penzumot, a Mi történt velem a nyá-ron? című írásos összefoglalót.

Minden visszatér a rendes kerékvágásba, de talán marad még számunkra pár napfényes hétvége. Emlékszem olyan szeptemberre az utóbbi évekből, hogy a nyár egyszerűen nem akart elköltözni, velünk maradt hó végéig. Le lehetett futni a Balatonhoz, hogy még egyszer megmártózzunk, rövidujjúban lehetett kirán-dulni a budai hegyekben. Bízom benne, hogy 2025 ősze is ilyen szépen alakul. És ha esetleg az iskolában semmi sem volt, legalább a sulitól történetekről lehet majd beszélgetni hűvö-sebb estéken.

Kuthi Áron
főszerkesztő

10 AUGUSZTUS 20.

Programkavalkád csaknem egy héten át

13 BORSOS MIKLÓS

Híd az erdélyi Nagyszeben és Budavár között

16 JELZŐRENDSZER

Gombnyomásra érkezik a segítség az időseknek

21 FÓKUSZBAN A MOZGÁS

Felpörög a kerület sportélete

25 TURISTASZEMMEL

Budapest tényleg különleges célpont, és finom a rétes is

27 TÖMEGKÖZLEKEDÉS

Egyre több a női buszvezető

28 BUDAKUTYA

Manci, a kávéházi eb, aki pedánsan apportíroz

30 MESTEREK

A kincseket mentő kárpitós, Fogarassy Gábor

32 MÁRAI 125

Az emigrációban Arany János volt az utolsó mentsvár

34 OSTROM 80

Menekülés, majd visszatérés a romhalmazba

36 MEGÚJULÁS

Szabadság-oszlop körül a Szent György térre

39 PATKÁNYHELYZET

Elszaporodtak a rágcsálók, de van megoldás

Szerkesztőségünk elköltözött!

Új címünk: 1016 Budapest, Krisztina krt. 73.

Következő lapszámunk szeptember 23-án jelenik meg.

beköszönő

tartalom

Vidámság és elegancia

Megnyílt a Dezső utcai minibölcsőde

Koncz Zsófia családokért felelős államtitkár, Böröcz László polgármester, és Fazekas Csilla alpolgármester nyitotta meg a kerület új minibölcsődét augusztus 18-án. A Dezső utcai intézmény gyönyörűen kialakított környezetben 24 kisgyermeket tud fogadni, és 12 új munkahely jön létre. A legkisebbeket sószoja is várja.

A polcokon vadonatúj játékok, a napfényes szobákban gyári tisztaság, az öltözőszekrényeken a nevelők által készített, virágos papírkivágások és természetesen a bölcsődei jelek. Minden elkészült a megnyitóra a Dezső utcában, ahova már a legkisebb látogatók is megérkeztek, gondos dajkák és nevelők játszanak velük a szőnyegen, vagy épp az udvaron a napvitorla alatt. A Napraforgó, a Gesztenye és a Borostyán csoportok 8-8 fővel indulnak, a 120 éves naphegyi villaépület funkcióváltása ennyi gyermek befogadását teszi lehetővé. Az alagsorban főzőkonyha, tárgyaló, fejlesztőszoba, a földszinten három csoportszoba, mosdóhelyiség, sószoja, az első emeleten pedig dolgozói pihenő szolgálja ki a bent tartózkodókat. Az akadálymentes, babakocsis megközelítés természetesen biztosított az épületben.

Az új bölcsőde megnyitásával a jövőt építjük – fogalmazott Koncz Zsófia, a Kulturális és Innovációs Minisztérium családokért felelős államtitkára az eseményen. Mint mondta, Budapest legszebb kerülete Budavár, a kerület történelmi örökségét mindenképpen őrizni és építeni kell. Hozzátette, a bölcsődék száma közel megháromszorozódott az utóbbi 15 évben, ma már 910 hazai településen van bölcsőde 70 ezer férőhellyel, szemben a 2010-es 36 ezres számmal.

Böröcz László polgármester beszédében hangsúlyozta, pártokon átívelő egyetértés övezte a bölcsőde

Fazekas Csilla alpolgármester, Koncz Zsófia államtitkár, Böröcz László polgármester és Koppány Ivett bölcsődei intézményvezető | Fotók: Vadnai Szabolcs

Az elhagyatott villaépület 2010-ben és a bölcsőde 2025-ben

megvalósítását. Köszönetet mondott Csóka Balázs építésznek, a kivitelezőknek, valamint a kerületi bölcsőde dolgozóinak, akik évek kemény munkáját fektették a bölcsődeprojektbe.

Fazekas Csilla alpolgármester azt mondta, vidámság és elegancia költözött a falak közé a felújítással, a gyerekeket és szüleiket modern, profi környezet várja, és a kisgyermeknevelők, dajkák ideális

környezetben tudnak dolgozni. „Minden egyes kisgyermekre fordított figyelem és támogatás az egész társadalmat formálja, a bölcsőde tehát ajándék az egész budavári közösségnek”. Kiemelte Brunsvik Teréz kisdedóvó-alapító tevékenységét, aki éppen az I. kerületben indította el az Angyalkertet, a modern bölcsődék elődjét.

A minibölcsőde-beruházás 800 millió forintba került, amelyből 300

millió forint kormányzati támogatás. A leromlott állagú épület felújítása 2023 őszén kezdődött és 2024 végéig tartott. De mint az a megnyitón elhangzott, és amiről lapunk is többször beszámolt már, a használatbavétel, illetve az átadás nem volt zökkenőmentes. Tavaly év végén vált

világossá az önkormányzat új vezetése előtt, hogy a közbeszerzésen nyertes kivitelező céggel 60 millió forinttal magasabb összegre kötött szerződést az előző önkormányzat, emiatt a 300 milliós kormányzati támogatás is veszélybe került. A polgármester erről elmondta, több hó-

napi megfeszített munkát jelentett az önkormányzat számára, hogy a hiányosságokat feltárják és a támogatást le tudják hívni.

Csóka Balázs építész lapunknak elmondta, a beruházás fő kihívása az volt, hogy egy elegáns környezetben álló régi, leromlott állagú épületben kellett méltó körülményeket teremteni a gyerekek és szülők, a nevelők számára. Sok segítséget, tanácsot adott mindebben a tervezőknek Koppány Ivett, a kerületi bölcsődékek intézményvezetője.

A bölcsőde egyébként a Gordon-módszer első budapesti referenciainstanzmánya. Ez az Amerikából indult kommunikációs módszer többek között az értő figyelem, hatékony problémamegoldás, konfliktuskezelés terén ad működtethető tanácsokat a szülő-gyermek kapcsolatban.

Kuthi Áron

Miért késett a bölcsinyítás?

Nem szerepelt a bölcsődeprojekt státusa az önkormányzati választások után a V. Naszályi Márta és Böröcz László között lezajlott átadás-átvétel aktái között, az új vezetés csak hosszas feltáró munka után értesült a beruházás hiányosságairól. Az előző kerületi vezetés hanyagsága miatt még a 300 milliós kormányzati támogatás is veszélybe került.

„A korábbi polgármester által összeállított átadás-átvételi jegyzőkönyvben nem szerepelt információ a bölcsődeépület kivitelezési munkáinak elhúzódnásáról” – írta az önkormányzat. A beruházás szakmai vezető nélkül maradt 2024 őszén, mivel az előző kerületvezető felmentette a városüzemeltetési és beruházási irodavezetőt és a jegyzőt, utóbbit másfél évi munkája után 14 havi végkielégítéssel. A 800 milliós beruházás kivitelezési határideje 2024. október 1-jén volt, de a fenti okok miatt a műszaki átadás-átvételre csak november 6-án kerülhetett sor. Ekkor még nem volt meg a lift és tűzjelző használatbavételi engedélye, így nem lehetett elindítani a használatbavételi eljárást, a két hiányzó engedélyt csak 2024. december 12-én kapta meg az önkormányzat.

A Magyar Államkincstár is csak december 3-án vette nyilvántartásba a Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Egyesített Bölcsőde intézményének módosított alapító okiratát, melyben telephelyként már szerepelt a három minibölcsőde címe. Az intézmény

módosított szmsz-t a fenntartó 2025. január 17-én, a szakmai programot január 22-én hagyta jóvá. Ezután kezdődhetett meg a bölcsődei munkatársak felvétele.

Az új vezetés azt is feltárta, hogy egy elírás miatt a Váradiné Naszályi Márta által aláírt szerződésben a kivitelezési összeg az ajánlati árnál 10 százalékkal magasabb összegben került rögzítésre. Emiatt a Közbeszerzési Döntőbizottság az önkormányzatot 3 millió, a kivitelezőt 2 millió forint bírság megfizetésére kötelezte. Fentiek miatt a szolgáltatói nyilvántartási bejegyzés iránti kérelmet az önkormányzat január 31-én nyújtotta be a kormányhivatalhoz. Viszont március 13-án beázást észleltek a bölcsődei karbantartók, ezt követően április 25-én újabb beázás történt. Ezek garanciális javítását április végén, május elején végezték el.

A működési engedélyezési eljárás során a kivitelezéssel kapcsolatos hiányosságok miatt, a tűzvédelmi előírások teljesítése érdekében az önkormányzat a kivitelező vállalkozó többszöri felszólítását követően 2025. május 22-én kapta meg teljeskörűen a hiánypótláshoz szükséges kivitelezői nyilatkozatokat és dokumentumokat, melyeket jóváhagyásra azonnal benyújtott az engedélyező hatóságnak. A három minibölcsőde így június 2-án kapta meg a működési engedélyt, s június 16-án kezdték meg a működésüket. A hivatalos megnyitóra 2025. augusztus 18-án került sor.

VN

Hosszú évek után került pont a Ruszwurm-ügy végére

A világhírű vendéglátóhely kiürítésére egy személyes tragédia is árnyékot vetett

A rendszerváltást követően nem csak a Ruszwurm cukrászda tulajdonosi köre, de a működtetés pénzügyi feltételei is jelentősen megváltoztak. A bérleti jogviszony kapcsán felmerült vitás kérdéseket kellő kompromisszumkészséggel rendezni lehetett volna, a történet mégis szomorú véget ért. Két év híján kétszáz éve működött a cukrászda a Várban. Időrendben járunk végig a kiürítéshez vezető rögzös utat.

A rendszerváltozás óta önkormányzati bérleményben, a budai Várban működtetett nagy múltú Ruszwurm cukrászda napjai köztudottan meg voltak számolva, mégis váratlanul érte a közvéleményt, amikor augusztus 6-án szerdán végrehajtó jelenlétében a Szentháromság utca 7. szám alatti üzlethelyiséget kiürítették. Az akciónak különösen keserű ízt kölcsönözött, hogy a cukrászdát üzemeltető cég vezetője, az önkormányzattal hosszas jogvitába bonyolódó Szamos Miklós 79 éves korában, ezen a napon meghalt. Két nappal később, augusztus 8-án a cég másik érdekeltségének helyszínét, a Dísz téren lévő Korona cukrászda bérelt ingatlanát is kiürítették. A kiürítés napján az üzemeltető Ruszwurm Kft. közleményt adott ki, melyben a végrehajtási folyamatok átláthatóságának, a jogállamiság érvényesülésének és a kisvállalkozások védelmének fontosságára hívta fel a figyelmet. Azt is megjegyezték, hogy évente mintegy 300 millió forintnyi adójellegű befizetést teljesítettek.

Vita a bérleti díj összege körül

A cég közleménye ellenben a Budavári Önkormányzattal kötött ingatlanbérleti díj megfizetésére nem tért ki. Pedig a végrehajtást eredményező jogvitának épp ez volt az alapja.

A kontraktus egészen 1994-ig nyúlik vissza, a kerület a Ruszwurm cukrászda helyiségeire ekkor kötött bérleti szerződést a Ruszwurm Kft. jogelődjével. Az üzemeltető cég 48.200 forint + áfa összegű bérleti díjat fizetett az ingatlan használatáért. 1998-ban már jogvita alakult ki a bérleti díj mértékéről, amelyből peres eljárás lett, majd megegyezéssel zárult: a felek havi 99.460 forint + áfa összegben állapodtak meg. 2015-ben a 171 négyzetméteres üzlethelyiségért az akkori önkormányzat vezetése körülbelül havi 330.000 forint + áfa összegű bérleti díjat javasolt. Erről azonban Szamos Miklóssal nem sikerült megegyezni, innen datálódik, hogy – legalábbis az önkormány-

zat álláspontja szerint – a Ruszwurm Kft. nem fizetett bérleti díjat, tartozása folyamatosan nőtt. Az önkormányzat emiatt felmondta a bérleti szerződést, négy évvel később pedig pert indított a kiürítés és a tartozás behajtása érdekében.

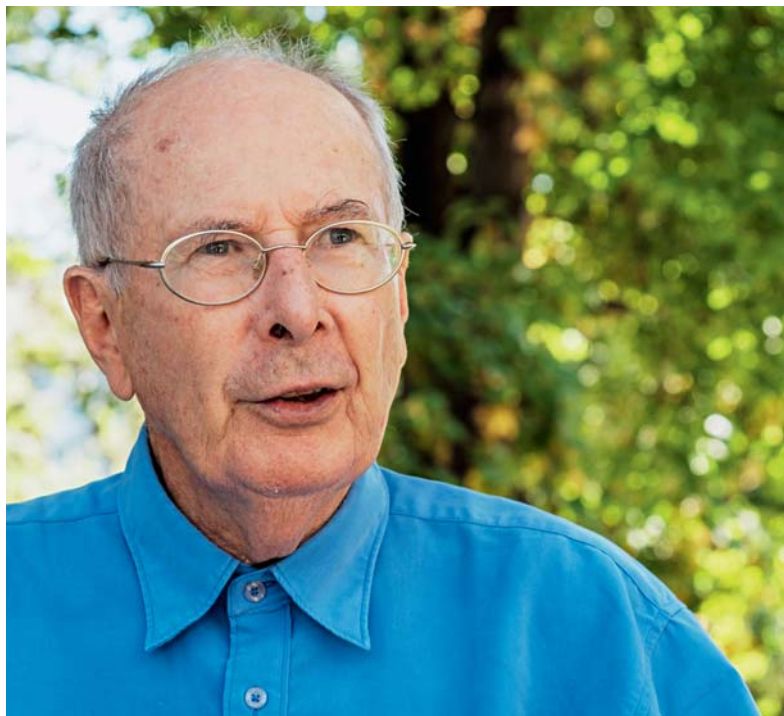
A probléma súlya és az önkormányzat kötelezettségeinek megítélésében nem volt különbség, ezekben ciklusokon átívelően egyetértett Nagy Gábor Tamás, V. Naszályi Márta és Böröcz László polgármester is. V. Naszályi ugyan hivatalba lépését követően – a megegyezést keresve – egy időre kezdeményezte a per szüneteltetését, ám mivel megint sikertelenül zárult az egyeztetés, 2020-ban ismét folytatták a pert. A

A cukrászat szerelmesei voltak

Az Alkotás utcából a Ruszwurm-ba, onnan meg a könyvúzdába

Nehéz szétszálazni a Ruszwurm-sztorit, ezt csak megerősítette Hazai Andrásal történt találkozásunk. A legendás cukrászatot az ő nagyapja vette át Ruszwurm Vilmostól és vezette több mint negyed századon át, míg közbe nem szólt a történelem. Neki is megvan a saját története és álláspontja a Ruszwurm-ról és a cukrászat körül keletkezett vitáról. Meghallgattuk elbeszélését, és neki köszönhetően még ritka fényképfelvételeket is megismerhettünk.

Gyerekként a hamutálcákat ürítette, és bemehegett hátra, az eladásra váró süteményekhez. Hazai Andrást a Ruszwurm cukrászdában és azon túl is mindenki a Várban annak a Tóth Ferencnek az unokájaként ismerte, aki segédként dolgozott Ruszwurm Vilmosnál, majd önálló cukrászdát nyitott az Alkotás utcán. Amikor Ruszwurm mester megöregedett, felhívta Tóth Ferencet, hogy vezesse ő a Szentháromság utcai üzletet. Tóth maga is már tapasztalt cukrász lévén sikerrel vitte tovább a helyet, egészen az 1951-es államosításig. Az üzletet átvevő Dél-Budai Vendéglátóipari Vállalat Tóth Ferenc szakértelmére nem tartott igényt, pedig művészi szintre fejlesztette a cukrászatot. A cégvezető-tulajdonos hamarosan az Állami Könyvterjesztőnél, pontosabban – nyilvánvalóan büntetésül – annak egy könyvúzdájában találta magát. Később azért akadt a foglalkozásához közelebb álló pozíció is, a Roham utcai, számos cukrászdát ellátó nagy cukrászüzemben tevékenykedett. Itt nem mással dolgozott együtt, mint Szamos Mátyással, a közelmúltban elhunyt Szamos Miklós édesapjával. Mint ahogy Hazai András mesélte, ők ketten egyformán éltek-haltak a sütemény- és tortaművészetért. A cukrászat szerelmesei voltak, annyi volt csak a különbség közöttük, hogy míg Szamos marcipánból, Tóth cukorból építette a díszeket. Utóbbi szép kort élt meg, 86 éves korában hunyt el.

Hazai András a gyerekkorától kezdte történetét | Fotók: Tóth Tibor

Az unoka, Hazai András nem követte a nagypapa hivatását, ő maradt a könyveknél. Ellenben ő már a Gutenbergi örökség megőrzését szolgálhatta, könyvterjesztőként dolgozott sokáig, méghozzá Bakó Annamária, a Litea Könyvszalon vezetője mellett.

Természetesen elsősorban azért ültünk le vele beszélgetni egy másik kerületi cukrászda – a Dobay – teraszán, hogy más nézőpontból is rá lehessen tekinteni a Ruszwurm-ügyre, de azért messzebből kezdtük a visszaemlékezést.

„Nagyapám 1922-től csak bérelte, majd Ruszwurm Vilmos halálával 1936-ban öröksége megvásárlásával vált tulajdonossá” – idézte a családi krónikát. A háborúban először a németek, majd a szovjetek rabolták ki a bombatalálat miatt megsérült üzletet. A házat sikerült megmenteni, Tóthék állították helyre. A háború után még meg tudták ünnepelni a cukrászda fennállásának 120 éves évfordulóját, ám pár év múlva beko-

Tóth Ferenc cukrászmester

pogott az Államvédelmi Hatóság. „Mindent lefoglaltak, csokoládét, cukrot, ingben-gatyában kellett kijönniük az utcára” – érzékeltette a korszakváltást.

Ám most nagy ugrással a rendszerváltozás utáni időkre fordulunk rá. Bár a nyilvános források szerint a cukrászatot a kilencvenes években egy külföldi cég vette meg, erről interjúalanyunknak nem volt ismerete. Hazai András azt mondta, előtte nem világos, kitől vette meg a céget Szamos Miklós, a szerződést mindenképpen látni kellene. Ő is sajnálatosnak tartja, hogy a helyiségbérleti szerződés és díjfizetés ügyében ennyire elmérgesedett a vita az önkormányzat és a Ruszwurm Kft. között.

„Álláspontom az, hogy Szamos Miklós jól vezette a cukrászdát, de hibát követett el, hogy a felemelt bérleti díjat nem fizette. Rögtön bele kellett volna csapni az akkori polgármester kezébe.”

Hazai Andrást a Ruszwurm név használatáról is kérdeztük, aki egy családi emlékiratból idézett: Tóth Ferenc a cukrászdát, házrészét és névhasználati jogát vette meg az örökösöktől. Hogy aztán az államosítás, majd a korai privatizáció hogyan vette-vitte a névhasználatához fűződő jogot, annak kiderítésére ezennel nem vállalkoztunk. Egy dolog bizonyos, Szamos Miklós egyszer Hazai András édesanyjának elmondta, hogy a névhasználati jog nála van.

„Az igazi Ruszwurm-krémes nagyapám találmánya” – jelenti ki az unoka, hozzáfűzve, hogy a krémes azelőtt

Forrás: Családi archívum

A bombázás leverte a vakolatot, de a cukrászat hamar kinyitott. 1947-ben a 120 éves fennállást ünnepelték.

is híres volt persze, de a tejszínt a nagypapa másféle aránnyal keverte be, ettől lett igazi a Ruszwurm-krémes. Aztán arról is szó esett, hogy ezt a süteményt frissen, órákon belül el kellett adni, mert nem tudta tartani a formáját. Ezt a receptet állítása szerint Szamos Miklós továbbfejlesztette, és tartósabb krémet alkotott belőle.

Kuthi

MÁRAI BALETTISKOLA

SZEPTEMBERTŐL INDUL A MÁRAI BALETTISKOLA ELSŐ ALKALOM: SZEPTEMBER 8.

Óratartó: Rujsz Edit, Harangozó Gyula-díjas balettmester, koreográfus

Helyszín: Márai Sándor Művelődési Ház,
1013 Bp. Krisztina tér 1., Táncterem

Időpont: Minden hétfőn és szerdán
16:30 és 18:30 között korosztály szerinti csoportbontással.

Jelentkezés: 6-15 éves korig

Regisztráció és további információ:
www.marai kult.hu

Monumentális ünnepségsorozat

Csaknem egy hetes ünnepségsorozattal emlékezett meg Magyarország az államalapításról, az események súlypontja a Várnegyed és a belvárosi Duna-szakasz voltak. Az Ízek Utcája gasztronómiai fesztivál 150 standdal várta az érdeklődőket, a Várban pedig a Mesterségek Ünnepe zajlott több száz kiállítóval, ezt az eseményt Böröcz László polgármester nyitotta meg. A Mátyás-templom előtt a kenyérszentelés sem maradt el, itt Fazekas Csilla és V. Németh Zsolt államtitkár is részt vettek. A Tabánban négy napon át olyan pop- és rocklegendák léptek fel, mint a Bikini, a Neoton, a Beatrice, a Takáts Tamás Blues Band. Az ünnepet a fél órán át tartó tűzijáték tette be.

Fotók: Vadnai Szabolcs

Fotó: Vadnai Szabolcs

Világraszóló magyar mesterek

Közel ezer mester mutatta be tevékenységét és munkáit a Kárpát-medence legnagyobb kézműves fesztiválján, a 39. Mesterségek Ünnepe. A standok augusztus 17-től öt napon át a Bécsi kapu tértől egészen a Dísz térig sorakoztak, de nem maradt ki a Tóth Árpád sétány sem. A díszvendég Azerbajdzsán volt, de üzbég, kazah, dél-koreai, kirgiz, török és lengyel mesterek is elhozták portékáikat. Néhány hagyományörzőt megszólítottunk a neves ünnepen.

A kétszáz éves képfestő műhelytől a rokkafonón át a szíjgyártó- és kovácsműhelyig a hazai népművészet és mesterségek lenyűgözően gazdag világával találkoztunk a Tóth Árpád sétányról indulva a Mesterségek Ünnepe. Mindjárt szemünkbe ötlött a betyárpohár, amellyel még Szekszárdon ismerkedtünk meg jó pár évvel ezelőtt. Ez a klasszikus lefordítható pálinkás pohár figuratív, továbbgondolt változata. A betyárokat és népművészeti köntösbe öltöztetett menyecskéket, asszonykákat Ács Zoltán keramikus tervezte. Milliós szám sorakoznak a kis alakok, és mindegyiknek saját karaktere van. Mint az alkotótól megtudtuk, igen népszerűek ezek a figurák, hiszen nemcsak arcuk van, de csilingelnek is.

Ács Zoltán egyébként a vasútnál dolgozott, passziója a kerámiázás és régóta járja vele a vásárokat: a Mesterségek Ünnepet, a budapesti Vörösmarty tér nagyszabású vásárát, de jelen van a szekszárdi pünkösdi és hamarosan kezdődő szüreti fesztiválon is, sőt egy cseh és egy olasz vásárnak is visszatérő árusa.

Az Őcsényből érkezett gyöngyfűzők között meglepetésünkre csak huszonéves fiatalokat láttunk, akik arról beszéltek, könnyű dolguk van azoknak, akik ezt a mesterséget szeretnék megismerni, mert jelenleg Őcsényben öt-hat mester is él.

A kék textilfestő hagyományt országszerte ismerik, és bár sok régióban foglalkoznak vele, a kétszáz éves Tol-

na megyei műhely a legnagyobbja a manufaktúráknak. Ellenben itt a dióbél babák hatottak meg leginkább, talán mert már gyerekként is láttuk ezt a fadísznek használható, fél dióhéjban hintázó kis figurát. A kékfestők-nél azonban a kis paplan és a csipkés párnácska is a műhely textíliájából való. Ötven évvel ezelőtt még hetvenhat helyen volt kékfestő műhely az országban, ma öt helyen működik: Tolna megyében, Pápán, Győrben, Bácsalmáson és Tiszakécskén, ahol a közel száz éves Kovács István textilművész űzi a mesterséget. A jellegzetes mélykék színt az indigó adja, és a meleg eljárásnak köszönhetően nem fakulnak, időtállóak.

Itt ismerkedünk meg Bene Ágostonné kosárfonóval, aki egy rokkát hajt és épp fonalat készít. A racka birka mosott gyapját, vagyis a szösz a guzsalyra helyezi, amely a még szertelen szálakat megtartja. Ebből lesz a gyapjúfonal és később gyapjúszőnyeg. Kiskunfélegyházáról érkezett az iparművész, ahol tanítja is a mesterséget. A rokka mögé nem enged senkit a vásárokon, mert

nagyon nehéz megérezni a ritmuskülönbséget a rokka hajtása és a guzsaly mozgatása között.

Az idei vendég Azerbajdzsán volt a vásáron, a meseterek és kereskedők a keleti szőnyegek, kendők, tálak, díszkések s egyéb használati tárgyak széles tárházát hozták el kiállítani a Dísz térről induló bódésorra.

De hadd legyünk elfogultak a magyar alkotókkal, mert ezen a ponton is egy magyar alkotó tartott fogva minket tűzzománc ikonjaival, valamint a magyar és európai népművészeti formakincsből táplálkozó figuratív medáljaival, fülbevalóival. Paál Sándor budapesti alkotó és kiállított kollekciója megerősített abban, hogy a magyar iparművészet világszínvonalú alkotókat egyesít.

Csakúgy, mint a népművészet másik területéről érkező Pál István Szalonna muzsikusként, aki ottjártunkkor bandájával a Dísz téren felállított színpadon kiváló háttérzenét adott ennek a nagyívű, évről-évre visszatérő művészeti-kulturális találkozásnak.

Szilléry

A gyilkos paktum dátuma ma már emléknapi

A náci és kommunista diktatúrák áldozataira emlékeztek augusztus 23-án Budaváron és Európa-szer- te. Böröcz László polgármester és Rétvári Bence államtitkár az I. kerületben, az 1950 és 1953 között kitelepítettek emlékművénél helyezték el az emlékezés koszorúit. Az I. kerület vezetőjének szavai szerint „amikor koszorút helyezünk el a volt kényszermunkások és kitelepítettek emlékművénél, nemcsak a horthagyai áldozatokra emlékezünk, hanem minden szenvedőre – közöttük a recski rabokra, az Andrássy út 60. pincéiben megkínzottakra, a koncepciók pereit meghurcolt áldozataira. Ők mind a közös lelkiismeretünk részei. Az ő nevükben szólunk közösen, az ő történetükből merítünk erőt.” A két diktatúrának világszerte több mint 100 millió áldozata volt. A döbbenetes szám mögött életek, álmok, családok, megtört sorsok állnak – emlékeztetett.

Rétvári Bence, a Belügyminisztérium államtitkára azt mondta, mintha Nyugat-Európa nem érezné kötelességének, hogy Európa keleti felének a tragédiáját megismerje és osztozzon az áldozatok iránti kegye-

Böröcz László beszédet mond a diktatúrák áldozataira emlékezve | Fotó: Vadnai Szabolcs

letben. Vagyis az emléknapi arra is figyelmeztet, hogy a nyugat-európai országok vegyék figyelembe a kelet-európaiak történelemből fakadó adottságait, igényeit és elvárásait.

Az Európai Unió 2011-ben fogadta el azt a határozatot, amely a totalitárius diktatúrák emléknapijává nyilvánította augusztus 23-át. 86 évvel ezelőtt ezen a napon írta alá

a két totális hatalom, a Szovjetunió és a Harmadik Birodalom külügyminisztere a Molotov-Ribbentrop-paktumot.

A 2010-ben emelt Szarvas téri emlékmű Széri-Varga Géza alkotása, amely részben üvegbetonból készült, esti megvilágítás mellett emberi alakok rajzolódhatnak ki rajta.

AB

Eseménymentes ünnep

Csak egy mobil és egy útlevel tűnt el augusztus 20-án, de a rendőrök megtalálták

Problémák nélkül zajlottak az idei Szent István napi rendezvények Budaváron – tájékoztatta lapunkat Istók Gergely alezredes. Az I. Kerületi Rendőrkapitányág vezetője beszámolója szerint a hat napos rendezvénysorozat alatt a Polgárőrség és a Budavári Rendészet is segítette a rendőrök munkáját. Állampolgári feljelentés nem érkezett a rendőrséghez, a rendezvények során két, a tömegben eltűnt kislányt találtak meg rövid időn belül, egy elvesztett mobiltelefont sikerült visszajuttatniuk tulajdonosának, valamint egy külföldi személy útlevelét is megtalálták és visszaadták.

Ami a nyári időszak bűncselekményeit illeti, Istók Gergely alezredes

Istók Gergely alezredes | Forrás: police.hu

két esetet emelt ki. Még júniusban érkezett feljelentés egy külföldi nőtől, aki egy Krisztina körüti pénzügyi ügyféltérben őrizenként hagyta 350 ezer forint értékű mobiltelefonját, amit így eltulajdonítottak. A rendőröknek sikerült azonosítani az elkövetőt, aki kihallgatásán beismerő vallomást tett. A készüléket a rendőrök visszaadták a sértettnek.

Besurranó tolvaj tulajdonított el egy 2,8 millió forint értékű keverőpultot egy felújítás alatt álló épületből a Fő utcán. A rendőrök ezúttal is azonosították az elkövetőt, a budapesti J. E.-t a bejelentést követően négy napon belül elfogták. A gyanúsított beismerte tettét.

Balogh

Borsos Miklós a híd Nagyszeben és Budavár között

Viszonzó látogatást tett Budavár Önkormányzatának delegációja Nagyszebenben, miután a szobrász, éremművész és grafikus, Borsos Miklós halálának 35. évfordulóján idén januárban szülővárosának küldöttsége Budapestre érkezett. A világhírű művész emlékeztetének ápolása kiemelt szerepet játszik az I. kerület kulturális életében is, ezért Serfőző Levente, a Híd – Szebeni Magyarok Egyesülete elnökének meghívására a Budavári Önkormányzat delegációja (Fodor Artur alpolgármester, Bauer Eszter kulturális tanácsnok és Varga Dániel önkormányzati képviselő) augusztusban Nagyszebenbe utazott, hogy részt vegyen a Borsos Miklós Nap rendezvényein. A találkozón jelen volt dr. Horváth-Oszkó Miklós, Magyarország kolozsvári konzulja is.

A megbeszélésen a felek áttekintették a két város gazdag és identitásformáló történelmi múltját, beleértve a műemléki környezetet és a kultu-

Serfőző Levente, a Híd Egyesület elnöke, Varga Dániel, Bauer Eszter, Fodor Artur, Astrid Fodor, Nagyszeben polgármestere, Helmut Lerner alpolgármester, valamint Horváth-Oszkó Miklós, a Kolozsvári Főkonzulátus konzulja | Forrás: Budavári Önkormányzat

rális életben betöltött szerepüket is. Kiemelt témaként merült fel Borsos Miklós munkássága, aki mindkét város számára inspiráló példa és közös hivatkozási pont. Emellett megvizsgálták azokat a lehetőségeket, amelyek a kulturális kapcsola-

tok elmélyítésével hosszú távon is hozzájárulhatnak mindkét település közösségi és turisztikai életének gazdagításához. A találkozó során szó esett a jövő évi Borsos Miklós 120. konferencia előkészítéséről is.

A. B.

Októberig tart a lezárás a Mikó utcánál

A Budapest Közút június 17-én adta ki a munkakezdési és burkolatbontási engedélyt a Főtávnak, amelynek a megbízása alapján egy héttel később meg is kezdődött a munka – értesült a Várnegyed. A kivitelezői ütemterv alapján a gépészeti munkák befejezése 2025 szeptemberében, a burkolat-helyreállítási munkák befejezése pedig 2025 októberében várható.

Az Attila út – Mikó utca kereszteződésében azért van út zár, mert két távhőakna közötti mintegy 20 nyomvonalméter hosszban távhővezetékeket cserélnék. A meglévő, 400 milliméter átmérőjű, vasbeton

védőcsatornában vezetett szigetelt acél távhővezetéket cserélik korszerű, hasonló átmérőjű, homokágyba fektetett, előre szigetelt csővezeték-párra. A munka során szakemberek elbontják az érintett szakaszon a régi vasbeton védőcsatornát, és az egyik távhővezetési aknát is. A feltárási munkálatok során derült ki, hogy a távhővezetéket keresztező 300 milliméteres vízvezeték hibás, amely nem a projekt kivitelezése közben sérült meg, viszont a Fővárosi Vízműveknek – a kivitelezési időszakon belül – ezen a szakaszon a vezetéket cserélnie kell.

A rekonstrukció 1402 lakást és 91 intézményi, vállalati felhasználót érint. Szolgáltatás-kieséssel járó időszakra összesen két rövidebb alkalommal kerül sor, de mivel ezek nem a fűtési szezonra esnek, így a felhasználók a melegvíz-szolgáltatás szünetelésében érzékelhetnek rövidebb leállásokat.

A Várban jelenleg is zajlanak Fő-táv-érintettségű projektek, a szerződő fél ott a Várkapitányság Zrt. A szolgáltatás megkezdésének várható időpontja mindkét esetben 2025. szeptember 15-e.

Ambrus Balázs

Fotó: Vadnai Szabolcs

Nyáron is folytatódott a gépjármű-parkolóhelyek felfestése.

Az önkormányzati szakemberek kerület-szerte átfestik az elkopott felfestéseket annak érdekében, hogy a parkolás egyértelműbbé váljon. Augusztus elején a Fiáth János utca, a Bathyány utca és a Várfoke utca volt soron. Az önkormányzat szándékai szerint év végéig az összes, a kerület kezelésében lévő területen megújulnak a felfestések. A munkát nettó 10 millió forintból végzik el, ennek során 2100 m² fehér, és 70 m² sárga felületre elegendő festéket használnak fel. A munkálatok idején rövid forgalomkorlátozásra kell számítani.

K. Á.

A szomjazó fa mindenkinek fáj

A klímaváltozás okozta hőség és általános szárazság a nagyvárosok élővilágára is kedvezőtlen hatást gyakorol. Főváros-szerte ennek egyik leglátványosabb megnyilvánulása – a parkok és ligetek megsárgult, kiégett zöldfelülete mellett – az elmúlt években elültetett facsemeték küzdelme a megmaradásért.

A fiatal fák öntözése alapesetben a Főkert feladatköre, amely jelentős kapacitásokat is mozgósított megmentésük érdekében, ám hamar világossá vált, hogy szélmalomharcot folytatnak az elemekkel. E problémát felismerve indította útjára Budapest az Önkéntes vízadás elnevezésű akciót, amelyhez a civil szféra képviselőit, valamint politikusokat, ismert véleményvezéreket, és számos, a lakókörnyezetéért tenni akaró lakópatriótát is mozgósított. A felhívás szerint a városi jó levegőt és

hűsítő árnyékot adó fák „szolgáltatásaiért” helyes, ha mi is adunk nekik valamit cserébe: vizet. Ehhez segítségünkre lehet az okostelefonokra letölthető beeco nevű applikáció, mely megmutatja, hogy a városban hol találhatóak az 5 évesnél fiatalabb, kiszáradással leginkább fenyegetett köztéri fák.

Az akció politikai oldalaktól függetlenül aktivizálta az I. kerületért felelősséget érzőket. A Budai Polgári Közösség Bodnár Előd elnök vezetésével és gyerekek részvételével a Gellérthegyén szervezett közösségi locsolást, hogy esélyt adjanak a facsemetéknek. Ehhez kannákat és vizet is biztosítottak a résztvevőknek. A korábbi polgármester, V. Naszályi Márta pedig arról számolt be közösségi oldalán, hogy folyamatosan öntözik azt a három kis fát, amelyeket örökbe fogadtak.

A. B.

Forrás: Bodnár Előd Facebook-oldala

Az akció sokakat aktivizált a kerületben

Porig égett egy 16-os busz

Pár nap leforgása alatt három busz is lángba borult Budapesten az augusztusi nagy hőségben, az egyik esetben egy 16-os busz volt érintett. Ez a jármű augusztus 13-án nem sokkal déli 12 óra előtt kapott lángra a József Attila utca és a Nádor utca kereszteződésénél. A sofőr azonnal megállította a járművet, a négy utast leszállította és hívta a tűzoltókat. A jármű rendkívül hevesen égett, de szerencsére senki sem sérült meg. Bár rövid idő alatt sikerült eloltani a tüzet, a busz teljes egészében kiégett, azaz totálkáros lett.

Az esetet követően Böröcz László levélben fordult a BKK igazgatóságához azt kérve, hogy vizsgálják ki a tüzesetek okait, és az eredményekről tájékoztassák a Budavári Önkormányzatot, illetve a nyilvánosságot. A polgármester azt is kérte, hogy amennyiben indokolt, tegyék meg

a szükséges műszaki és szervezeti intézkedéseket a hasonló esetek megelőzése érdekében. A három tüzeset nyomán a BKK teljes körű tűzbiztonsági vizsgálatot indított, különös tekintettel az elektromos- és üzemanyag-rendszerekre, motorokra és tűzoltóautomatikára. A buszok automata tűzoltóberendezéssel rendelkeznek, ezek műkö-

désbe is léptek, bár hatékonyságuk sajnos nem volt elegendő a teljes leégés megakadályozásához. A kerületben közlekedő 16-os busz egy Karsan Atak típusú midibusz volt, amelyet a BKV még 2015-ben állított forgalomba a Várnegyedben.

Javulhat az éjszakai közlekedés

20 éve nem látott, átfogó módosításra készül a Budapesti Közlekedési Központ. A történelmi léptékű változtatás a felszíni éjszakai hálózatot érinti. A koncepció szerint a Budai Várban a 16-os járat éjjel-nappal közlekedne. A belváros felől a Lánchídon a 16-os mellett éjszaka is megjelenne az éjjel-nappal közlekedő 105-ös és 210-es busz, valamint a módosított útvonalon közlekedő 931-es járat.

-ambrus

Gombnyomásra érkezik a segítség

Az önkormányzat 2004 óta biztosítja a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatást a kerületben. Korábban csak lakáson belül működő készülékekkel növelték az idősök biztonságérzetét, mára a szolgáltatást kiszélesítették. Farkas László koordinátorral beszélgettünk.

Tíz éve még újnak számított a GSM/GPS-rendszerű jelzőkészülék, amelyet az idősök szerződéskötéskor vehettek át a segítségnyújtás biztosításához. Ma már a GSM/GPS-alapú kommunikációra is lehetőség van, bárhol az ország területén. A diszpécserközpont Óbudán, a Montevideo utcában van, ide futnak be a hívások az ország minden pontjáról, hiszen ugyanazt a készüléket és szolgáltatót választotta a kerület, mint a Gondosóránál. Ha az I. kerületben élő, szerződéssel rendelkező lakos segélyhívása személyes beavatkozást kíván, akkor értesítik a Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ ügyeletesét, aki, ha szükséges elindul a lakóhelyre segítséget nyújtani.

„Ha nem az otthonában tartózkodóval történt a baleset, akkor nem mi vagyunk az illetékesek” – ad eligazítást Farkas László kerületi koordinátor. A biztonságérzetet erősítő eszközt igényelni kell. Erre a kerületi lakcímkártyával rendelkező, 65. évüket betöltött idősök jelentkezhetnek, a 80 év felettiek ingyen kaphatják. Az igénylés történhet telefonon (06-1/356-6584) vagy személyesen az Attila út 8. szám alatti Gondozási Központban.

Amióta elindult a kormány által koordinált gondosóra-program, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtási szolgáltatás iránt megcsappant az érdeklődés. Tudni kell azonban, hogy a gondosóra a jelzőrendszerrel nem azonos. Míg a gondosóra (amelyet a 80 év felettiek külön igénylés nélkül megkapnak) esetében az elsődleges segítségnyújtó a szerződésben megjelölt hozzátartozó, itt viszont egy szakember, aki zártórás nélkül, az előzetesen leadott kulccsal jut be a lakásba. A szolgáltatás díjfizetéshez kötött: a 80 év alattiak havi 4650 forintot fizetnek érte, de ez az ellátott havi jövedelemétől függően lehet kevesebb is.

A jelzőkészülék GPS-alapú, ezért a diszpécser azonnal látja az eset helyszínét. A tapasztalatok alapján hetente 3-8 riasztás érkezik, frontátvonulások idején kicsit több. Van, amikortevőleges segítségnyújtásra van szükség, de olyan is előfordul, hogy elég a telefonos segítség. Ugyanakkor Farkas László hangsúlyozta, hogy nem lelkeségjellegű beszélgetésekről van ez esetben szó. Az esetek többségét elesések, ágyról lecsúszások jelentik; nagyon ritka, amikor orvosi beavatkozás is indokolt.

Az elmúlt 10 év adatai szerint az összes, több mint 4850 jelzésből mintegy 2350 teszt-, 1150 éles-státuszú jelzés volt. Jelenleg 55 készülék van a kerületi idős felhasználóknál, 80 százalékuk 80 évnél idősebb. Az igénylők a

jelzőkészüléket az otthonukban vehetik át, ismerhetik meg a készülék használatának módját és a szerződéskötésre is itt kerül sor. A nagy gomb megnyomásával indul a segélyhívás, majd a diszpécser visszahívja a készüléket. Ha orvosra is szükség van, a mentőautó vonulásakor már áttekinthetik a bajbajutott személy kórelőzményeit, gyógyszerelését, így előre felkészülnek a beavatkozásra. A készüléken a ki-bekapcsoló gomb mellett van egy lekérdőző gomb is, amely szóban tájékoztat az akku töltöttségéről. Egy töltés három napi működésre elég.

A szakember megerősítette: valóban problémát okoz a vári területek, többnyire műemléki védettségű lakóépületeinek vastag falazata, ahol a GSM-kapcsolat esetenként szakadozik. Egy szerződéskötés azért hiúsult meg, mert nem volt megfelelő jelerősség az épület földszinti lakásában, a problémát hiába jelezték a GSM-szolgáltatónak. Ha a jelzés befut a diszpécserközpontba, de valamilyen technikai okból nem sikerül az ügyféllel kapcsolatba lépni, minden esetben kivonulnak a helyszínre, mert senki sem maradhat segítség nélkül.

A. B.

Fotó: Tóth Tibor

Cseh Tamás és Bereményi Géza 1972-ben | Forrás: MNM KK/PIM/Cseh Tamás Archívum gyűjteményéből/Novák Emil felvétele

Minden dalomat fejből tudom

Legendává vált történetek a Vízivárosból az Iskola utcától az egykori Ifiparkig

Bereményi Géza Kossuth-díjas rendező, forgatókönyvíró, dalszövegíró ma is minden általa írt Cseh Tamás-dalt kívülről tud, noha két évvel ezelőtti vírusos betegsége miatt néha küzd a memóriájával. Mindeközben éppen egyetemi éveinek megírásán dolgozik, amelyek a hetvenes évek – ahogy ő fogalmazott – szürke, megtorpant éveire estek, mégis élete legszabadabb időszakát jelentették. A 79 éves művésszel készített interjúnkban visszatérünk az origóhoz, a nagy barátság kezdetéhez.

– Képzeltben menjünk most vissza az Iskola utcába, pontosan ahhoz a pillanathoz, amikor Cseh Tamással találkoztak!

– Iskola utca 35/b, a házra határozottan emlékszem, hiszen ott laktunk Tamással. Harmadéves voltam az egyetemen, amikor igazából elkezdtem írni, akkoriban

összeismerkedtem egy Szentjóbby Tamás nevű figurával. Hosszú szőke haja volt, ami leért a háta közepéig. Performanszokat csinált zártkörű rendezvényeken és klubokban. Valami miatt kitüntetett engem a figyelmével. Egy alkalommal a Fiala Művészek Klubjából hazatérve mesélte, hogy van egy Cseh Tamás nevű barátja, aki rajztanár, nálam kicsit idősebb és egy kölcsönakásban lakik. Szentjóbby úgy gondolta, hogy mi könnyen megérthetnénk egymást vele és írhatnék neki dalszöveget. Azt mondta, hogy Tamás jól gitározik és angol dalokat énekel. Én meg megkérdeztem, hogy egyébként mivel foglalkozik Cseh Tamás, amikor nem énekel? Azt válaszolta, hogy egyébként őrállt. Miközben erről beszélgettünk, váratlanul átkiabált valaki Szentjóbbynak a túloldáról: Tamás! Egy taxi mellől szólt, ő volt Cseh Tamás. Odajött hozzánk és megkérdezte, hogy hova megyünk. Én mondtam, hogy nincs lakásom, – éppen akkor mondtam fel az albérletemet – nem tudok hol aludni, de halom, hogy te a környéken laksz. Megnézett és azt mondta, hogy jó rendben. De lehetett rajta látni, hogy kicsit gyanakszik, ki is lehetek. Felmentünk a második emeleti lakásába, majd egy matracot adott nekem. Mondtam

neki, hallom, hogy angol szövegeket énekelsz. Láttam, hogy megint bizalmatlan lett, nem vagyok-e belügyi. Végül úgy döntött, hogy esetleg nem. Jó, – gondoltam – énekeljen el egy dalt és írok rá szövegeket. Azt gondoltam, hogy ez jó igazolás lesz. Halandzsa angolt énekelt, közben adott papírt tollat és én megírtam Az ócska cipőt. Ez volt az első, a mindenek előtti dalunk.

– **Azt gondolhatta addig Cseh Tamás, hogy a pop-rock zene nyelve az angol?**

– Nem, ő egész biztosan tudhatta magáról, hogy nem tud dalszöveget írni. Azt mondta, hogy hatásosabb, ha francia és angol szövegeket énekel. Már azon az éjszakán eldönt, hogy mi kellünk egymásnak.

– **A Budapest című dalában a Házmasterünknek adjunk szép mosolyokat sor az Iskola utcai házmasterre utal?**

– Igen, az, akiről Tamás mesélt, és visszaidéztem ebben a dalban.

– **Mennyiben lehetett kiszólni a dalokban a rendszer ellen? Hiszen a házmaster is gyakorta egyenlő volt az ügynökkel...**

– Nem volt érdekes, mert önmagunknak és a mi társaságunknak írtuk. Amikor megírtam Az ócska cipő című dalunkat, angyal szállt át a szobán, láttam, hogy mennyire tetszett neki, de nem mondta. Helyette megvetette a matracomat. Reggel felébredtünk, játszott még egyet és azonnal írtam neki egy újabbat. Láttam, hogy jó ízlése van, egyezik az enyémmel, rájöttem, hogy tudok dalszöveget írni. Mondtam, hogy itt laknék nálad. Megint elkomorult, mi van, ha mégis belügyi vagyok? Aztán elhessegette a gondolatot, mert egy belügyi nem tud ennyire jól dalszöveget írni. Amikor elmentünk otthonról, csináltatott nekem kulcsot.

– **Már megvolt a bizalma önben...**

– Nemcsak a bizalom, de a kalandvágy is megvolt mindkettőnkben. Azért illettünk nagyon össze, mert nagyon érzékeny ember volt, és én nagyon jól meg tudtam húzni magam, Nagyon igénytelen ember voltam: lehesen lezuhanyozni és valahol megaludni.

– **Végtére, aki a pápai kollégiumot kiskamaszként végigélte, már tudott alkalmazkodni!**

– Ez nemcsak a kollégium, hanem a nagyon hülye mostohaapám miatt is alakulhatott ki bennem.

– **Bizonyos Rozner István, akiről a Magyar Copperfield című életregényében ír oldalakon keresztül, és aki tíz éven át korlátozta az életét és félelmeket kellett önben. Miért csak ott került szóba?**

– Talán nem akartam írni róla, hogy felejtsem a rosszszat. A barátaimnak sem nagyon meséltem a mostohaapámról, arról, hogy tartottam hazamenni, mert az gyengeség lett volna a részemről. Amikor a Magyar Copperfieldet megírtam, úgy gondoltam, hogy tartozom azazal, hogy leírom ezeket. Amikor megszabadultam ettől az embertől, valamiféle megrészegült boldogság határozta meg az életemet.

Az Iskola utca 35/b. egyedi emléktáblája

– **A besúgó világ okozta óvatosságtól eltekintve nagyon befogadónak tűnik az a világ, ahol ismeretlenül lakótárs lett Cseh Tamás és Bereményi Géza...**

– Egész más ma minden. Kezdve attól, hogy az akkori társadalom mára két részre oszlott. Cseh Tamásra visszatérve, ha valaki neked rögtön ír egy dalszöveget, az elég jó belépő. Részemről az igazolása volt annak, hogy egyből felfogta a minőséget. És onnantól harminc évig tartott a kapcsolatunk.

– **Rivalizálás sosem volt önök között?**

– Nem, mert borzasztóan érzékeny volt, és ezt megértettem. Belátó voltam, mert megértettem, hogy a dalok a közös gyerekeink, és azoknak az a jó, ha összhangban vagyunk. Összeillő pár voltunk. Ha valami nem tetszett, odébbálltam, és egy hónap múlva jelentkeztem, de addigra ő már kiéhezett. Ő indiánjátékot játszott. A következő nyáron lementem a Bakonyba indiánjátékra, én fehér ember voltam, beilleszkedtem a törzsbe. A Puskafia nevet adta nekem. Nem értettem, hogy miért nevetnek a többiek. Azt jelentette, hogy törvénytelen fiú, puskától született. Tamás így szúr ki velem.

– **Hiszen valódi apját, Vetró Gézát nem ismerte...**

– Édesapámat tizennégy évesen ismertem meg, találkozásunkat a Magyar Copperfieldben már részletesen megírtam.

– **A kerületben hova jártak Cseh Tamással?**

– Az Izolabellában voltunk sokat és a Halászkertben a Fő utcában volt a másik törzshelyünk. Nagyon hasonló volt ez utóbbi hely a mai megjelenéséhez. Ha a Tamáshoz nő jött fel, kitette az ajtóra és tudtam, hogy a Jeneynél kell várnom őt a Halászkertben. Amikor ezt meguntam, akkor visszaköltöztem anyámhoz.

– **Baksa-Soós Jánossal, a Kex együttes énekesével is a Bem rakparton találkoztak először?**

– Akkor már több dalunk volt. Tamás félénk volt, Baksa-Soós avatta be tulajdonképpen a közönség előtti éneklésbe. Ott táncolt körülötte, miközben énekelte a dalainkat és hülyéskedett, hogy befogadja a dalokat a

Fotók: Kuthi Áron

közönség. Ez körülbelül fél évvel azután volt, hogy hozzá költöztem, addigra már körülbelül harminc dalunk volt.

– **Mindegyikre emlékszik?**

– Több száz dalom van és mindegyiket fejből tudom.

– **Máté Péterrel nem találkoztak a környéken?**

– Máté Péter talán idősebb volt nálunk és befutott énekes volt, számunkra megalkuvó. A hivatalosság az nekünk megalkuvásnak számított.

– **Mert undergroundok voltak...**

– Igen, és megvoltak a magunk körei.

– **Ez azt jelentette, hogy a fennálló rendszerrel szemben állnak?**

– Minden ilyen kezdő a rendszerrel áll szemben. Görgösek voltunk kezdetkor. A rendőrség meg nagyon hülye volt, fakabátoknak hívtuk őket. Én is mindig gyanús voltam nekik. Történt olyan, hogy igazoltattak, és a rendőr annyit mondott, amikor rám nézett: na, magát nem is kérdezem!

Fotó: Tóth Tibor

– **A véletlenszerűség meghatározta a pályáját, és igazi autodidakta. Önkéntelenül keveredett különböző írói műfajokba?**

– Igen és mindez ott kezdődött, hogy négyéves koromban már olvastam. Amikor már dalszöveget írtam, akkor a szünetek között írónak képzeltem magam és mellékterméknek a dalszövegeket.

– **Majd belesodródott a forgatókönyvírásba, anélkül, hogy ezt tanulta vagy tervezte volna.**

– Igen, ez találó kifejezés: azért lettem forgatókönyvíró, mert felkértek. És hirtelen rájöttem, hogy ez sokkal egyszerűbb, mint a szépirodalom. Elképzeltem a filmet. Később tanítottam a filmírást a főiskolán, majd az angolból fordított forgatókönyvírói tankönyvekben fedeztem fel a korábbi felfedezéseimet. Kiderült, hogy amit én fordulópontnak neveztem, azt plot pointnak hívja a szakma. Azért lettem filmíróból rendező, mert Nemeskürty István rám bízott egy filmet. Ugyanis én akkor már nem akartam forgatókönyvet írni senkinek. Ő pedig azt mondta, hogy rendezzem én. Hozzátette, hogy ezt az utolsó csínytet megengedheti magának. Tudta, hogy ki fogják rúgni a Pannónia Filmstúdióból, és ez volt az utolsó döntése.

– **A film pedig a Tanítványok. Biztos volt benne, hogy tud rendezni?**

– Mivel általában én írtam a forgatókönyvet, ezért színészekre írtam, és egyszer sem csalódtam. Már gyerekkoromban erős karakterek között nevelkedtem a Teleki téri piacon, ahol nagyapám is dolgozott, és amelyet később az Eldorádó című filmemben mutattam be. A piac olyan, mint a színház.

– **Ahol az árusok a színészek?**

– Nagyapám az árujával együtt adta el magát. Láttam, hogy hogyan lékeli meg a dinnyét és hogyan beszél az asszonyokkal.

– **Visszamegy ma is oda, noha már a házukat lebontották?**

– A házat lebontották, de én látom a házat. A piac az örök műfaj. Ismerem az összes trükkjüket. Külföldön is ha a közelében vagyok, akkor bemegyek.

– A Hídember (2002) óta nem rendezett?

– Nem, de nem volt ez sem tudatos a részemről. Megváltoztak az idők. Ha volt szabad kijárat, azon kimentem. És egy időre félretettem a filmet.

– Akkor tehát most az író Bereményi Géza ül velem szemben, az, aki jelenleg életrajzi regénye második részén dolgozik?

– Igen, most csak az írásnak élek és a könyvemet írom. A könyv most az Egyetemeim címet viseli pillanatnyilag és abba az időszakba vezet, amelyek számomra a legfelszabadultabb évek voltak a nehéz gyerekkor után. Kicsit megcsúsztam vele az eredetileg tervezett leadástól, és bár nem szorongat a határidő, mégis látom az emberek arcán, hogy mikor kerül már a könyvesboltokba?

– Többek között egy betegség és egy otthoni baleset is közbeszólt...

– Igen, két éve bekaptam egy ronda vírust, ami nagyon megviselt és sokszor a memóriámmal is küzdenem kell. De mivel nagyon régóta készülök erre a könyvre, ezért temérdek jegyzetem van, amiket korábban előkészítettem. Néha szürreális utazás visszagondolni, hogy mi minden történt velem ezekben az években!

– A hetvenes évek atmoszférájának hiteles megfogalmazói a Cseh Tamás-Bereményi Géza dalok, ellenben milyennek látja jelenünket?

– A világ soha nem volt olyan helyzetben, amibe most került a túlnépesedés miatt. Az biztos, hogy nagy változások előtt állunk és senki nem tudhatja, hogy mi lesz. Én magam is várakozó állásponton vagyok.

Szilléry Éva

FELHÍVÁS

Az I. kerületi Közbiztonsági Közhasznú Közalapítvány, az I. kerületi Rendőrkapitányság,
a Budai Fiatalok Lokálpatrióta Egyesülete
és a Czakó Utcai Sport- és Szabadidőközpont megszervezi

a III. Budavári Rendvédelmi Sportnapot.

Fővédnök: Fazekas Csilla, alpolgármester

Időpont: 2025. szeptember 20., szombat, 08.30

Helyszín: Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont (Czakó utca 2-4.)

A szervezők várják a csapatok jelentkezését a kispályás (5+1 fős csapat) labdarúgó tornára,
a kosárlabda-, illetve asztalitenisz-versenyre a sportkozpont@czakosport.hu címen.

**Az esemény célja a rendvédelmi szervek közötti kapcsolatok erősítése,
a sport és az egészséges életmód népszerűsítése.**

Izgalmas gyerekprogramok, rendőrségi és tűzoltó bemutatók, baráti hangulat!

A cél, hogy mindenki mozogjon

Fróna Levente a sportegyesületi megállapodásról és a Czakó pálya fejlesztéséről

Együttműködési megállapodást kötött a Budavári Önkormányzat a kerületben működő sportegyesületekkel. A Tabahon SE nagypályás focicsapat, a labdarúgó utánpótlás nevelésben tevékenykedő Hősök SE, illetve az ország legsikeresebb tájfutó egyesülete, a Tabáni Spartacus SKE a partnerség keretében büszkén viselik a Budavári logót és nevet, valamint még aktívabban bekapcsolódnak kerületünk közösségi életébe.

Fotó: Vadnai Szabolcs

Az együttműködés aláírói (balról jobbra): Morandini Viktor (Spartacus), Könczey Zsolt (Hősök), Huszár Gábor (Tabahon), Böröcz László polgármester, Zöldhegyi Gábor (Tabahon), Przewozniak Daniel (Tabahon) és Fróna Levente önkormányzati képviselő

Célunk, hogy sportolásra bátorítsunk mindenkit, és megteremtünk annak lehetőségét, hogy kortól függetlenül minden kerületi lakos tudjon valamilyen aktív mozgást végezni – mondta lapunknak az együttműködési megállapodást Böröcz László polgármester támogatásával tető alá hozó Fróna Levente önkormányzati képviselő. Mint mondta, a polgári kerületi vezetés célja a tömegsport fejlesztése. Ezt kívánta erősíteni a nyár eleji mozgás hónapja is, ahol a Tabánban rendezett Márai Sándor emlékfutás a Tabáni Spartacus SKE együttműködésével valósult meg. A kerületi nyári táborokban pedig a labdarúgós foglalkozásokat már a Tabahon focistái tartották.

– Ahhoz, hogy a legkisebbektől a legidősebbekig mindenki jól érezze magát és tudjon mozogni, jó szolgáltatásokat kell nyújtani. Mi pedig mindent megteszünk, hogy ez így legyen – mondta Fróna Levente, hozzátéve, azon dolgoznak, hogy a Tabahon – amely most a II. kerületi Panoráma Sportközpontban játszik – ismét a kerületben, a Czakón játssza bajnoki meccseit. Ennek érdekében felvették a kapcsolatot az MLSZ-szel, hogy mire van szükség ahhoz, hogy a jelenleg a hatodosztályban, a BLSZ III. osztályban immár Budavári-Tabahon SE néven

induló csapat „hazatérhessen”. A pálya mérete megfelelő, amennyiben pedig lesz a játéktér és a lelátó között betörésgátló korlát, a kapukat rögzítik, illetve készül két kispad a csapatoknak, úgy BLSZ II. osztályig alkalmassá válik a Czakó nagypályás focimeccsek rendezésére is. A tervek szerint e fejlesztések év végéig megvalósulnának, így 2026-tól már a kerületben játszhatja hazai mérkőzéseit a klub. (A 2025/26-os bajnoki szezon egyébként most indul, a Tabahon – egy elhalasztott első forduló fellelépés után – szeptember 7-én, vasárnap, 14 órai kezdettel játssza majd az első mérkőzését a Panoráma Sportközpontban. Érdemes kilátogatni szurkolni nekik.)

A Czakó utcai Sport-és Szabadidőközponttal kapcsolatban Fróna Levente megemlítette, hogy kiszélesítik a futókört, hogy akár babakocsival is lehessen kocogni, illetve megfelelő kivilágítással látják el a pályát.

A képviselő fontos előrelépésnek tartja, hogy sikerült megállapodni a Magyar Diáksport Szövetséggel, így az idei szeptemberi iskolakezdetől kezdve tizenhat sportágban a kerületben is rendezhetnek hivatalos diákolimpiai kvalifikációs versenyeket. Az itt elért eredményeket pedig a fiatalok pluszpontként tudják kamatoztatni a továbbtanulásukkor.

Balogh Roland

Fesztivál a Czakón

Szeptember 13-án, szombaton új közösségi kezdeményezés indul: az önkormányzat a Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpontban megrendezi az első Budavári Fesztivált. Cél, hogy a kerület ne csupán lakóhely, hanem egy összetartó, élő közösség otthona is legyen. Éppen ezért a fesztivál az I. kerületiek számára ingyenes, sőt az önkormányzat minden budavári lakost meghív egy korsó sörre vagy egy bodzaszörpre. A rendezvényen természetesen többféle étel és számos ital közül lehet válogatni. A rendezvényen Böröcz László polgármester mond köszöntőt, a fesztivál házigazdája pedig Fazekas Csilla alpolgármester lesz. Mellettük az önkormányzat más képviselőivel is találkozhatnak, akikkel kötetlenül lehet beszélgetni a kerület ügyeiről. „Bízunk benne, hogy a Budavári Fesztivál nem csupán szórakozást kínál majd, hanem igazi találkozási lehetőséget teremt, és egy új hagyomány kezdetét jelenti mindannyiunk számára” – mondta Böröcz László polgármester.

A fesztiválon három együttes lép fel, elsőként Gönczi Gábor és a Smile rock Circus, aztán a Pély Barna Band, majd 20 órától a 2004-ben alakult reggae-hiphop-funk banda, az Irie Maffia. A rendezvényt a nem kerületi lakosok 5000 forintos belépőjegy megváltásával látogathatják. Kapunyitás 16 órakor.

Várnegyed

SÉTAHAJÓZÁS AZ IDŐSEK VILÁGNAPJÁN

Böröcz László, Budavár polgármestere szeretettel várja az I. kerület szépkorú lakóit egy dunai sétahajózásra idegenvezetéssel, frissítőkkal és harapnivalókkal.

Időpont: 2025. szeptember 30. (kedd) 15.00
Indulás: Batthyány tér

Jelentkezés: szeptember 29-ig
a molnar.reka@maraikult.hu címen vagy
személyesen az Idősek Klubjaiban
(I. sz. Hattyú u. 16., II. sz. Roham u. 7., III. sz. Fő u. 31.)
H-Cs: 9-15 óra, P: 9-12 óra.

A BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT támogatja a gyerekeket, segíti a fiatalokat!

ISKOLAKEZDÉSI TÁMOGATÁS*

Egyszeri 15 000 Ft-os támogatás gyermekenként az iskolakezdés költségeinek enyhítésére

JÓ TANULÓK SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSA*

Kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő, rászoruló diákok számára.
A támogatás összege a tanév 10 hónapjára 15 000 Ft / hó gyermekenként.
Feltétele a tanév végi 4,5-ös vagy e feletti tanulmányi átlag.

NYELVTANULÁSI TÁMOGATÁS

Nyelvtanfolyam díjának összege, de legfeljebb 50 000 Ft

NYELVVIZSGA-TÁMOGATÁS

Az államilag elismert vizsgadíj összege, de legfeljebb 30 000 Ft

FOGSZABÁLYOZÁSI TÁMOGATÁS

A fogszabályozó készülék vételárának megfelelő összeg, de legfeljebb 50 000 Ft

GÉPJÁRMŰVEZETŐI ENGEDÉLY MEGSZERZÉSE

Az elméleti és gyakorlati oktatás díjának és a vizsgadíjak összege, de legfeljebb 100 000 Ft

Katáridő: szeptember 30.

*A jogosultság a család
jövedelmi helyzetétől függ.

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Érkezik az utalvány

A Magyar Posta szeptember 1-től kezdte meg a 30 ezer forintos élelmiszer-utalványok kézbesítését a több mint 2,4 millió nyugdíjas és nyugdíjszerű ellátásban részesülő, Magyarországon élő személy számára.

Az utalványt azok kapják, akik öregségi nyugdíjat, özvegyi nyugdíjat, árvaellátást, rokkantsági vagy rehabilitációs ellátást, fogyatékosági támogatást, baleseti hozzátartozói nyugdíjat, illetve más, a rendeletben meghatározott juttatást vesznek igénybe.

Fontos tudni, hogy a postás csak egyszer próbálja meg a kézbesítést. Ha a címzett nincs otthon, az utalvány a kijelölt postahelyen 10 munkanapon belül vehető át. Az utalvány kizárólag hidegélélmiszerek vásárlására használható fel, készpénzre nem váltható.

-kuthi

Egyél, amit szeretsz!

Indul a supermenza

Hat kerületi iskolában indul szeptembertől a szadad-szedéses vagy svédasztalos étkeztetés, az ún. supermenza-rendszer. Ennek lényege, hogy a közétkeztetésben részt vevő tanulók a felkínált fogásokat bármilyen sorrendben, bármennyit és bármelyiket választhatják. A rendszert egyelőre hat kerületi oktatási intézményben vezetik be, a Kosztolányi Dezső, a Szilágyi Erzsébet, a Toldy Ferenc Gimnáziumban, valamint a Batthyány Lajos, a Budavári és a Lisznyai Utcai Általános Iskolában.

A supermenza megnyitja a választás lehetőségét a gyerekek előtt, így mindig a nekik jobban ízlő fogást választják. Ezáltal a remények szerint kevesebb lesz a maradék is. A módszernek szemléletformáló hatása is van: arra biztatja a tanulókat, hogy bátran döntsenek a repetázás mellett, hogy az élelmiszerpazarlás is csökkenthető legyen.

VN

Kezdődik a tanév, ezekre figyeljünk

A 2025–2026-os tanév első tanítási napja minden általános és középiskolában szeptember 1-én, hétfőn lesz. Becsöngetés előtt az alábbi napokat érdemes beírni a naptárba.

- ◆ Az őszi szünet előtti utolsó tanítási nap 2025. október 22. (szerda). Utána november 3-án, hétfőn kezdődik a tanítás.
- ◆ A téli szünet december 22-én kezdődik, az első tanítási nap pedig 2026. január 5-én, hétfőn lesz.
- ◆ A tavaszi szünet előtt április 1-én, szerdán még kell iskolába menni, csütörtökön már nem (a péntek pedig nagypéntek, a szülőknek is munkaszüneti nap).

A tavaszi szünet utáni első tanítási nap április 13.

A fentiekén kívül pedagógiai célokból további hat nap tanítás nélküli munkanap kiadásáról dönthetnek

a nevelőtestületek. Ebből egy napot kötelező pályao-rienciációs célra felhasználni, egy nap programjáról – a nevelőtestület véleményének kikérésével – az iskolai diákönkormányzat dönthet. A maradék négy nap tetszőlegesen felhasználható például nevelőtestületi értekezletre, projektnapokra, kirándulásra vagy épp sportnapra.

A szülőknek azonban jó tudniuk, hogy ezeknek a napoknak nincs kötött dátumuk, az intézmények saját hatáskörükben döntenek el, mikor tartják meg őket. Mivel a kisgyermek napközbeni felügyelete nem minden családban oldható meg egyszerűen, illetve a családi programok is előzetes tervezést igényelnek, érdemes az iskoláknál vagy szülői értekezleten időben érdeklődni a pontos dátumokról.

-várnegyed

Nem egyetemistáknak való vidék

A felsőoktatási ponthatárok kihirdetése után több budapesti kerületben is csökkentek a lakások bérleti díjai, a tanévkezdés küszöbén átlagosan 10 ezer forinttal lettek olcsóbbak. Az I. kerület azonban nem sok szóba jöhető bérleményt tartogat az egyetemisták számára, és ennek több oka is van. Ingatlanpiaci körképünk.

A bérletlakáspiac aktuális helyzete alapján jelenleg 260 ezer forint körül alakul a bérleti díj átlaga. A kínálati körben benne vannak a legkisebb garzonoktól kezdve a kiadó házakig az összes bérbe vehető ingatlan, azonban döntő többségük kiadó társasházi lakás.

Az I. kerületben is estek az árak – emelte ki Balogh László, az Ingatlan.com vezető gazdasági szakértője, megjegyezve, hogy országsszerte bővült a kínálat, csak Budapesten több mint 10 ezer kiadó lakás közül válogathatnak az érdeklődők. Ez az egy évvel korábbi számokhoz képest is kínálati oldali növekedés. Az említett 260 ezer forintos havi bérleti díj nagyjából 50-55 négyzetméteres fővárosi lakás kibérlésére elég, ami egy átlagos egyetemistának meglehetősen magas ár. A szakember

szerint ezért ők vagy ennél alacsonyabb összegért kisebb garzont bérelnek, vagy (ritkább esetben) csak egy szobát, illetve barátokkal összefogva egy nagyobb lakást közösen. Körükben kedvelt ingatlantípus a panelház is, melynek a bérletére 10 százalékkal kevesebbet kell költeni, ám ilyen az I. kerületben nincs. Fókuszukban a fentiekén kívül még a jó közlekedési kapcsolattal rendelkező külső kerületek lakásai állnak.

Az Ingatlan.com elemzője szerint Budavár esetében sok mindenre választ ad a 330 ezer forint körül alakuló átlagos lakásbérleti ár. Ez nem az egyetemisták lehetőségeire szabott kínálat, pontosabban nem a magyar egyetemistákéra. A bérleti oldalon – eseti jelleggel – a hazánkban tanuló tehetősebb külföldi diákok, illetve a jó munkahellyel rendelkező fiatal családok jelennek meg.

A megvásárolhatóvá minősített (jellemzően műemléki) önkormányzati lakások alapvetően nem befolyásolták az I. kerület lakáspiaci viszonyait. „Aki olyan helyzetben voltak, hogy meg tudták vásárolni az otthonukat, azok jellemzően azért tették ezt, mert szeretnek itt élni, már korábban is a Várnegyedhez kötődtek” – szögezte le Balogh László. A vásárlások hátterében tehát nem üzleti haszonszerzés állt, a megszerzett, nagy értékű ingatlanok nem kerültek ki a piacra (amit rövid távon a jogszabály is tilt). Az I. kerületben az egyik legstabilabb a lakóállomány, rendkívül alacsony a ki-, illetve beköltözők aránya. Azt is lehet mondani, hogy lokáció szempontjából a Várnegyednél nincs feljebb.

A vári területeken átlagosan 1,9-2 millió forint körül alakul a négyzetméterár, azonban azt is érdemes megjegyezni, hogy az árak magasán tartásában a nagyon szűkös kínálat, valamint a kerület kis mérete, következésképpen az ingatlanok alacsony száma is közrejátszik. Aki tehát itt vásárolt magának lakást, az a csúcsra ért, amit a piac is visszajelez.

-ambrus

Vonzó opció az Otthon Start hitel

Az albérletkeresési szezonban, azaz július végén, augusztus elején megfigyelhető egy keresleti hullám, ami a nagyvárosokban jellemzően 15-20 százalékos albérletár-növekedést jelent, Budapesten idén viszont csupán 4 százalék volt az élénkülés. Balogh László szerint az első lakásvásárlásra készülők 3 százalékos Otthon Start lakáshitele szívta ki a keresletet az albérletpiacból. Sok fiatal azzal szembesülhetett ugyanis, hogy – egyes lakástípusok esetében – olcsóbb lehet a lakáshitel havi törlesztője, mint az albérlet díja. Számukra valóban megfontolásra érdemes, hogy nem az I. vagy a II. kerületben bérelnek egy 50 négyzetméteres lakást, hanem kicsit arrébb, például a XI. kerületben vásárolnak egy 40 négyzetméter körülit. Az albérletek drágulása egyébként a drágább kerületekben, a drágább városrészekben lassult leginkább.

Budapest különleges célpont

Egyértelműen a Forma-1-es nagydíj hétvégéje hozta a főváros nyári idegenforgalmi csúcsát augusztus 1. és 3. között, ebben a rövid időszakban csaknem százezerrel ugrott meg a turisták száma Budapesten és környékén. Sőt, az általuk igénybe vett vendégéjszakák száma 15 százalékkal növekedett tavalyhoz képest, 91 százalékuk külföldről, nagy részük az Egyesült Királyságból és Lengyelországból érkezett. Azért nemcsak a Forma-1 vonzotta az embereket Magyarországra, Budapest látványosságai állandó és szűnni nem akaró tömegeket szólítanak meg évszaktól függetlenül. Közvélemény-kutatások szerint egyértelműen a megfizethető árak, a gazdag történelmi-kulturális örökség, és a biztonság azok a tényezők, amelyek alapján Magyarországot és a fővárost választják az utazók. A Várban járva turistákat szólítottunk meg, hogy meggyőződjünk róla, vajon tényleg igaz-e ez az állítás.

Viola és Izabella Bukarestből

A Gránit lépcsőnél kaptuk el Izabellát és Violát, akik hat napra jöttek látogatóba. Elmondták, hogy első alkalommal vannak Budapesten. „Nagyon szeretjük az épületeket, különösen a Parlamenttől vagyunk lenyűgözve, de a budai Vár környezete is nagyon tetszik. A Szent István-bazilika a kedvencünk, de lélegzetelállító az Operaház is. A Gellért-hegyről nyílik a legszebb kilátás, amit valaha láttunk” – mondták lelkesen. Viola újságíróként dolgozik és elmondta, nagyon népszerű Budapest náluk, a huszonéveseket főként az éjszakai élet és a bulinegyed vonzzák. Találkozásunkkor azt tervezték, hogy hajóútra mennek a következő napokban, de természetesen megnézik a hetedik kerületi romkocsmákat is.

Megkérdeztük azt is, drágának találják-e Budapestet az otthonukhoz viszonyítva. A két lány egybehangzóan azt mondta, meglepve tapasztalták, hogy az ételek olcsóbbak a boltokban, mint náluk, az éttermek és az ajándékboltok azonban drágábbnak tünnek nekik. A magyaroktól egybehangzóan kijelentették, hogy befogadóak, és nagyon barátságosan viszonyulnak hozzájuk.

Egy fiatal pár Johannesburgból és Svédországból

Más-más kontinensen él, és egy közép-európai turné alkalmával érkezett Budapestre a fiatal pár, akiket a Vár aljában működő kávézóban ismertünk meg. A fiú svéd, a lány angol származású, de Johannesburgban, Dél-Afrikában született. Az utat Krakkóban kezdték, elmentek a Tátrába, Pozsonyba, Bécsbe, és onnan érkeztek Budapestre. „Nagyon kényelmes, hogy ennyi pontot, ami ilyen közel esik egymáshoz, végigárhattunk. Elindulva egy városból kétórai vonatúttal egy másik ország fővárosába érkezhettünk. Rengeteg élményt szereztünk és nagyon színes és kényelmes utunk volt” – mesélte a fiú. A művészet és a történelem közel áll hozzájuk, ezért nagy élményt jelentett nekik, hogy Szent István király ünnepén érkeztek meg. Megnézték a Sziklakórház Múzeumot, amelyet nagyon informatívnak és lenyűgözőnek találtak. „Azt gondolom, hogy mi egy konzervatív pár vagyunk, akik nem szeretik a nagy tömeget, inkább a saját kiválasztott útjainkat keressük. Ezt sikerült ezen az utazáson is megvalósítanunk” – mondta a hölgy.

Mónika és Mihály Krakkóból

Krakkóból érkezett tíz hónapos kisfiával és párjával Mónika, akikkel a Balta közben, a réteses előtt találkoztunk. Mónika jól beszél magyarul, hiszen Budapesten született és tíz évig élt itt a szüleivel, mielőtt visszament Lengyelországba. „Annyira szerelmes vagyok Budapestbe, hogy 2016 óta minden évben eljövök a férjemmel. Itt volt a Halászbástyán az eljegyzésünk is.”

Mindketten úgy látják, hogy a magyarok barátságosabbak és befogadóbbak a lengyeleknél, miközben hasonlít is a két nép egymásra. Mónika elmondta, Budapesten otthon érzi magát, de sajnós nem maradtak meg a gyerekkorából magyar barátai. Most csak néhány napra jöttek, és a híres Rétesvárnál vették meg az imádott mákos rétesüket. „Nagyon szeretem a rétest, különösen azt, ahogy a magyarok teletöltik mákkal. Budapesttel pedig nem tudunk betelni, Mihály is rajongója lett a városnak!”

Szilléry-Kuthi

Fotó: Tóth Tibor

Több száz látogató a toronyban

Naponta több száz, jórészt külföldi turistát vonz a július közepén újranyitott Mária Magdolna-torony, és a tetejéről megcsodálható 360 fokos budapesti panoráma. A siker oka egyértelműen a kombinált jegy, amely a Halászbástya-belépő mellé a torony meglátogatását is kínálja. A jegyek túlnyomó többségét a turisták a Halászbástyánál váltják meg, és onnan sétálnak át a Kapisztrán térre. A kombinált jegy 2500 forintba kerül, de a területben lakók ingyenesen látogathatják a nevezetességet. A torony nyitvatartása igazodik a Halászbástyaéhoz, szeptember 30-ig 9-től 21 óráig, október 1. és december 23. között 9-től 19 óráig látogatható.

Nekem ez az álommunka!

Egyre több női buszvezető bukkan fel a BKK Várnegyedét érintő járatain. Mi a 105-ös busz bájos sofőrjével, Zsíros Mónikával ismerkedtünk össze, aki Nógrád megyében lakik, viszont hétköznap Budapesten rója a köröket. Egyik kedvenc járata a 105-ös, részben az utazóközönség miatt.

Még a rendszerváltás előtt a budapesti buszok ablakain áttetsző vinyetta-hirdetéseken egy volán mögött mosolygó nő illusztrálta a viccesnek szánt felhívást: „Lányok, asszonyok, vegyük át a kormánykereket!”

Mostanában már nem láttunk ilyen reklámot, ellenben ezen a nyáron a kerületi járatokon is több női buszvezető jelent meg. Ezért megszólítottuk a 105-ös busz egyik vezetőjét, Zsíros Mónikát, mondja el, mit szeret ebben a munkában.

„Az lehet az oka, hogy több a női kolléga, hogy B-kategóriás jogosítványból is lehet D-kategóriást csinálni, ami a buszokra vonatkozik. Ezzel bármilyen buszt vezethetnek. Először nehéz volt átlátni a járművet, de most már biztonságban érzem magam, több mint egy év alatt meg tudtam szokni” – fogalmazott a hölgy.

Ami az újabb buszokon jól látható változás, hogy nyitottabb a sofőrfülke, közvetlenebb a kapcsolat az utazóközönséggel. „Én mindenkinek köszönök. Eleinte rosszul viseltem, hogy tizből ketten reagáltak. Most, hogy ugyanezen a vonalon vagyok hosszú ideje, egyre többen szólítanak meg és beszélgetnek is. Budán azért emberléptékűbb a világ, és kedvesebbek az emberek.”

Mónika elmesélte, hogy egy Nógrád megyei kis faluból jött fel Budapestre, gyerekei nagyok már, a hétvégéket otthon tölti a családdal. „Az előző munkahelyemhez képest sokkal jobb a fizetés. Nem ismertem Budapestet, aggódtam, hogy fogok én itt buszt vezetni. Szerintem az a fontos, hogy türelmes legyen az ember. Én imádok vezetni és emberek között lenni, úgyhogy mondhatjuk, hogy ez az álommunka számomra.” Érdekes dolog, hogy a vezetők azonnal hírt kapnak a központból az eltűnt személyekről, és mivel sok embert látnak, fel is ismerik a keresett személyt. „Többen meglettek így az eddigi munkám alatt is.”

„Én mindenkinek köszönök” | Fotók: Tóth Tibor

Kiderült, hogy Mónika párja is a BKK alkalmazásában vezet és sokszor a 105-ös járatán egymás mellett mennek el. Arról is kérdeztük, van-e megkülönböztetés a férfi és a női vezetők között. Elmondta, ugyanannyi órát kell vezetniük, sőt ahogy Mónika lapunknak fogalmazott, a férfi kollégák is teljesen egyenrangúnak tartják őket. „Elfogadják bennünket, nem tesznek különbséget. Az utasok ugyan gondolhatják, hogy kevésbé vagyunk szigorúak az első ajtós felszállásnál, de nekem ezzel sem volt rossz tapasztalatom. A külföldiek szoktak minden ajtón felszállni, mert nem ismerik a szabályt.

Mónika számára egyedüli kihívást a nyári lezárások, delegációk miatti terelések jelentik. Ilyenkor trolivonalakat kell követnie egyes szakaszokon, vagy épp teljesen új útvonalon kell közlekednie.

„Ilyenkor bemondom a következő megállót, és hogy egy másik hídon megyünk át. Nagy szerencse, hogy a párom is itt vezet, így segítünk egymásnak, nemcsak átinteztünk az Andrassy úton.”

Szilléry

Kávéházi kutya és vagány felfedező

Amikor először felfigyeltem rá, a csendes Kosciuszko Tádé utca egyik elegáns kirakatában pihent. Manci, a Yorkshire és bichon havanese terrier keverék kutya első pillantásra akár ölebnek is tűnhetett volna apró termetével és bájos arcával. Pedig ő és gazdája is határozottan tiltakoznak az öleb kifejezés ellen: Manci vagány, önálló, egyszerre kávéházi teremtes és kalandvágyó felfedező.

Csütörtökön hoztuk el, pénteken pedig már velünk volt a kávézóban. Az az ő tere volt, azt csinált, amit akart – természetesen fegyelmezetten. Pontosan tudta, hogy a bejárati ajtó előtti két lépcsőn túl már nem mehet. Minden vendégre figyelt, és ha valaki többször betért, ő is megjegyezte – meséli egyik gazdája, Orsi.

Ez lassan kilenc éve történt. Azóta a Rojt és Bojt a Gránit lépcsőre költözött, ami Mancinak is új dimenziót hozott: saját terasz, madarak után futás, szabadság, és persze egy kényelmes fekhely odabent, ahová bármikor visszavonulhat. Alkattáról könnyen eszünkbe juthat Micimackó meséjének kengurugyermeke, Zsebibaba, akit egyszer Malackára cseréltek, hogy megráfálják Kangát. Manciban is van valami játékos, szívhez szóló kedvesség, miközben energikus, edzett kutya.

„Soha életében nem volt beteg, ami részben adottság, részben pedig annak köszönhető, hogy odafigyelünk a táplálkozására és a mozgásra. Fut, apportíroz, a Tabántól a Városmajorig mindenhol otthon van – és különösen rajong a dunai úszkálásokért. Amint vízbe ér, boldogan szeli a hullámokat” – teszi hozzá Gyuszi.

Az étrendje is fegyelmezett: csirkeszárny, zúza, máj heti háromszor, mellette száraztáp, vasárnap pedig egy koplalós nap, amelyről gazdája úgy tartják: az embereknek is jót tenne. Manci személyisége egyszerre kedves és határozott. Nem nyílik meg bárki felé azonnal, idő kell hozzá. De akit megszeret, azt rajongásig követi. A gazdik mesélik, hogy otthon is állandóan a társalgás középpontjában akar lenni – ha hosszabb ideig kimarad, azt bizony kikéri magának.

„Ha igaz a mondás, hogy a kutyák hasonlítanak a gazdájukra, akkor Manciról mindenki látja, hogy Orsi a valódi társa” – nevet Gyuszi.

Manci nem csupán egy kutya, hanem a Rojt és Bojt kávézó szellemiségének része. Ezüstös bundája illik a szalon elegáns berendezéséhez, jelenléte otthonosságot és melegséget ad a térnek. A vendégek közül pedig a szerencsésebbek közé tartozunk, akiket személyesen is kijön üdvözölni.

Szilléry

Fotók: Rényi Erna

Noé bárkája

Korántsem csak „átjáró” a Várba, hanem teraszos helyek, barokk-romantikus műemlékhomlokzatok otthona az Iskola utca. Nevét a környék oktatási hagyományai után kapta, amelyek egészen 1687-re nyúlnak vissza. Ekkor a jezsuiták iskolakomplexumot létesítettek a mai Hilton Hotel helyén. A Hess András teret sokáig Iskola térnek nevezték, az itteni épületekben a második világháború végéig folyt oktatás.

E kulturális lábnyom kétségtelen, a legnagyobb hatást az utcára mégis inkább egy legendás vendéglátó, Rajkai Mihály tette. A várbeli ingatlanját eladva a 16. szám alatt nyitott vendéglőt Dax Mátyás. Ez lett a Noé bárkája. A különös név onnan ragadt rá, hogy az árvi-
zek idején is „szárazon maradt”, és menedéket adott a környékelieknek. Dax Mátyás – lévén, hogy 70 éves lett – idővel átadta volna a stafétát, ám fia erre állítólag alkalmatlannak bizonyult. Így került a képbe a távoli rokon, az akkor a 20-as éveinek vége felé járó Rajkai, akit Dax Kecskemétről csábított vissza Budára. Rajkai 1864-ben vette át a Noé bárkájának vezetését, egy évvel később pedig feleségül vette a tulajdonos unokáját, Dax Jozefát.

A hely hamar felvirágzott Rajkai keze alatt. A fogadó védjegye lett a finom bor, a remek konyha, illetve az állandó zene hiányát pótló csend és nyugalom. A vendéglőt a környék középosztálybeli polgárai, a Toldy Gimnázium tanárai, írók, művészek, katonatisztek, minisztériumi és bírósági tisztviselők látogatták. De törzsvendégnek számított itt az 1867-es kiegyezés után hazatérhető tábornok, Klapka György is. A '48-as forradalom egyik hőse, a komáromi vár legendás védője egy-egy füstösebb este alkalmával megosztotta asztaltársaságával a Habsburgok-elleni ribillió szebb pillanatait.

A Noé bárkája persze nem volt mindig a nyugalom szigete. A Friss Ujság 1935. május 24-i számában azt írta, véres verekedés és késelés lett egy biliárdozásból. Borbás György Sándor magánhivatalnok játék közben odalépett Hajdú István sofőrhez és rászólt: – Maga csal! Hajdú erre a dákóval tarkón verte Borbást. „A magánhivatalnok erre kirántotta kését és a sofőr karjába szúrta. A sérülés annyira veszélyes volt, hogy Hajdú karját le kellett vágni. Az ügyészség súlyos testi sértés címén vádat emelt Borbás György ellen. A bíróság előtt a magánhivatalnok tagadott, azzal védekezett, hogy a verekedés idején részeg volt. A tanúk valamennyien azt vallották, hogy Borbás izgága, verekedő természetű ember, akit a környékbeli vendéglőkből már kitiltottak. A törvényszék Borbást nyolc hónapi börtönre ítélte.”

Rajkai nemcsak kiváló vendéglátósnak bizonyult, hanem a tágabb közössége életében is megbecsülésnek örvendett. Az önerőből 1899-re felépülő Iskola utca 36. szám alatti családi házában 1972-től a Cseh Tamás és Bereményi Géza törzshelyének is számító, nevét egy olasz vermutról kapó Isolabella presszó is működött. A Rajkai-ház menedékként szolgált nyolcvan éve Budapest második világháborús ostromakor, a pincében 80 ember vészelte át a harcokat. Rajkai idén nyáron kapott emléktáblát a családi épületen, amelyben ma a nevét viselő Rajkai Eszpresszó működik.

Körtvélyesi Csörsz

Az Iskola utca a Franklin utcától a Corvin tér felé nézve | Forrás: Fortepan/Id. Konok Tamás

Kincseket mentő kárpitos

Az afrik és a kompresszoros szegezőpisztoly hű tükre a mesterség átalakulásának

Eredetileg bútortervező szeretett volna lenni, de mivel édesapja kárpitos volt és egy betegség után kellett neki a segítség, szakmai útja inasként az Attila úti kárpitosműhelybe vezetett. Itt látogattuk meg Fogarassy Gábort, aki fordulatoss életútja mellett a kárpitos szakma múltjáról és jelenéről is mesélt.

A kis, utcáról nyíló műhely 1949-től folyamatosan nyitva volt tavaly decemberig, amikor egy súlyos, több műtétet is igénylő betegség leverte a lábáról. A majd 80 éves kárpitosmester most még lábadozik, de felépülése után folytatja mesterségét.

A segédeszközök, szerszámok és felújításra váró bútorok között szinte tapintható a történelem. A falakon régi fényképek és oklevelek mind arra utalnak, hogy a vállalkozás nem tegnap indult. Kezdetben tanácsbírlmény volt, amit a rendszerváltás után nem sokkal megvásárolt. Fogarassy Gábor 1964-ben fejezte be a szakmai tanulmányait, hogy aztán 18 évig egészen más dolgokkal foglalkozzon. A '60-as években – a korszellemnek megfelelően – beatzenész volt, amatőr zenekarokban basszusgitározott. Később geodéta, majd a '70-es évek közepétől a filmgyárban helyezkedett el. A családban producer és vágó is volt, így adva volt a lehetőség. Évekig zaj- és zörejszinkronokat készített, sőt

Saját tempójában dolgozik, így éled újjá a bútor | Fotók: Tóth Tibor

amatőr filmekben színészeket is szinkronizált. (Korábbi munkáiért négy éve Balázs Béla díjra is jelölték, végül nem ő kapta meg.) Az alacsony fizetés és a viszonylag sok szabadidő miatt azonban be-besegített édesapja kárpitos műhelyébe. Egyre többet dolgoztak együtt, végül ottragadt. Az apa 1985-ben bekövetkezett halála után természetes volt, hogy teljes hatáskörrel vitte tovább az üzletet.

Abban az időben csak az I. kerületben 8-10 kárpitos-műhely működött, és mindenkinek volt munkája. A szocializmus éveiben a kisipari munkát bizonyos szakterületeken és létszámkorláttal engedték, de a tevékenység elég szabályozatlan volt. Így történhetett, hogy Gábor édesapja műhelyében jöttek össze a kárpitosok, hogy egyeztessék árszabásukat. Ma ezt kartellezésnek hív-nánk, de akkor nem az árak felferése volt a cél, csupán abban segített, hogy mindenkinek legyen kellő mennyi-ségű megbízása.

S, hogy kinek fontos a műbútorok megfelelő állapo-ta? Gábor tapasztalata alapján az idősebb korosztálynak és tehetősebbeknek, illetve azoknak, akik érzelmi-leg kötődnek egy-egy régi családi bútordarabhoz. Ezt igazolja a műhelyasztalon álló faragott, karfás fotel is, amelyben a rugók, a tömés és a kárpit is új. „Nagyon sok kézi munka volt benne” – jegyzi meg, a tömőanyag például nem szivacs, hanem afrik, azaz a pálmafa le-veleinek rostja. Kérdésünkre azt is hozzátesszi, hogy en-nél a bútornál bőven 100 ezer forint feletti az anyag- és munkadíj, és majdnem egy héten át volt vele munka. A felhasznált anyagok viszont annyira drágák, hogy nincs belőlük raktáron, így azok beszerzése tovább növeli el-készültének idejét.

Az olcsó bútok térnyerése után

A rendszerváltással bejöttek az országba a nagy búto-ráruházláncok, ami jelentős hatással volt a kárpitos szakmára. Gábor úgy látja, az olcsó, néhány évtizedre optimalizált tartósságú elkopó bútorokat nagyon ritkán csináltatják meg, mert a munkadíjnál szinte olcsóbb, ha egy újat vesznek; más-részt az ilyen bútorokat a statikája és anyaghasználata miatt nem is szívesen vállalja el. Pedig látogatá-sunkkor épp egy ilyen, műbőr bevo-natú széken dolgozott. Hogy akkor miért tett ez esetben kivételt? – erre a válasz egyszerű: „mert ez a két szék az enyém. Hat darab van belő-le, a többi már elkészült”. Bőrrel sem dolgozik, mivel nincs a hozzá szük-séges speciális varrógépe, az autókár-pitozás pedig véleménye szerint egy teljesen más szakma. Tudja viszont, hogy ezeket a megrendelőket kihez lehet irányítani, tehát a szakemberek közötti informális hálózat a mai na-pig működik.

A technológia és az anyagok a ta-nulóévei óta alig változtak, a mű-helyben számos munkaeszközt még az édesapja is használta. A fej-lődés legjelentősebb szimbóluma a

Balról a második zenész Fogarassy Gábor

Mesterlevél és működési engedély

kompresszoros szegezőpisztoly, ami gyorsabbá teszi a kárpitozást. A régi, klasszikus darabokat azonban még most is szögelni kell. A régi bútorok szétbon-tásából közel 50 év tapasztalattal a háta mögött is tud tanulni. Újra és újra kiderül, hogy egyes mun-kafolyamatokat, bizonyos varrásokot lehet egy-szerűbben vagy tartósabban is csinálni.

Az apró műhely nem teszi lehetővé, hogy alkal-mazottakat fogadjon, de úgy érzi, esetében nincs is már a nagyobb vállalkozásokra jellemző nö-vekedési kényszer. Egyetlen, kivételes esetként tartja számon, amikor egy fiatal lány gyakorlati-lag az utcáról belépve érkezett,

érdeklődve a szakma iránt. Aztán a kárpitos iskolát is elvégezte, és három évig utána együtt is dolgoztak. Végül saját műhelyt nyitott a II. kerületben.

Gábor azt mondja, nem szokott gondolkodni azon, hogy kinek adhatná át a mű-helyt. Már régóta nyugdíjas, de felépülése után addig dolgozik, amíg bírja. **A. B.**

Olvasni életre-halálra

Márai Sándor számára az emigrációban Arany volt az utolsó mentsvár, Krúdy pedig a modern magyar próza egyik csúcspontja

Békeidőben és a második világháborús pusztítás közepette is a könyveket bújta Márai Sándor. Az író szerint olvasás nélkül lehetetlenség írni, és olvasóként a költők, regényírók gondolatait újraírandó információknak tekintette. Mikor és kiknek a műveit olvasta, kik voltak a kedvencei, s milyen kötetek lapultak a San Diego-i hajósládájában?

Márai Sándor és Fejes Teri színésznő, énekesnő egy budapesti könyvnapon | Forrás: Petőfi Irodalmi Múzeum

Erővel olvasni. Néha nagyobb erővel olvasni, mint amilyen erővel az írás készült, melyet olvasol. Áhítattal, szenvedéllyel, figyelemmel és kéréssel lehetetlenül olvasni. Így jellemezte az olvasás fontosságát Füves könyv című munkájában Márai Sándor. Az író szerint az olvasás az egyik legelemibb emberi élvezet. „Soha nem olvasni fitymálva, mellékesen, mint akit egy isteni lakomára hívtak, s csak a villa hegyével turkál az ételekben. Elegánsan olvasni, nagylelkűen. Úgy olvasni, mint ha a siralomházban olvasnád az utolsó könyvet, melyet még beadott celládba a porkoláb. Életre-halálra olvasni, mert ez a legnagyobb, az emberi ajándék. Gondold meg, hogy csak az ember olvas” – összegezte ezzel kapcsolatos ars poeticáját Márai.

– Az író és az olvasó Márai összefonódik, az egyik kiegészíti a másikat, így válik teljessé – jegyezte meg egyszer. Ahogy szövegeit írta, közben mindig olvasott; ahogy olvasott, közben mindig jegyzetelt. Így fejlődött benne párhuzamosan az írói és olvasói én: egyszerre volt olvasóként a legközvetlenebb kritikusa saját korának, és íróként mindig hatott rá az, amit korábban olvasott – amiben benne volt újságírói vénája is.

Az olvasást emberi alapvetésnek, egyúttal menekvésnek is tekintette. A második világháború alatt éjjelente éppúgy a könyveket – például Shakespeare vagy Racine műveit – bújta, mint békeidőben. Egy 1943-1944 fordulóján írt naplójeljegyzésében megjegyezte, nyugodtan lapozta Racine Phaedra című tragédiáját, s csak

akkor nézett fel, amikor megszólalt a légiriadó: „Felnéz a könyvből, hallgatózik, vagy elpusztul vagy nem... Majd továbblapoz a könyvben.” Egy 1944-es naplóbejegyzésében pedig úgy vallott: „Éjjel Shakespeare szonettjeit olvasom. Mennyivel több ez, mint egy világháború! S e szonettek túl is éltek egynéhány világháborút”.

Goethe, a legnagyobb klasszikus

Shakespeare és Racine mellett sok klasszikust tisztelt vagy épp félt. Különös viszony fűzte Dosztojevszkijhez. „Úgy meggyötör, mintha elmebajossal zárkóztam volna közös szobába – elmebajossal, akit talán szentté avatnak egyszer (...) Az ellenállás, melyet stílusával szemben érzek, úgy olvad el a mű lobogó, magas hőfokában, mint a kazán paraszában az ólom” – tartotta az orosz íróról, akinek olykor zavaros, ám nagy erejű prózáját megdöbentő, „több mint irodalomként” jellemezte. Olvasás közben ő is úgy érezte magát, mint aki egy eszelős íróval veszekszik – olyasvalakivel, aki „az egész világot megírta”. Egy másik bejegyzésében azt is sugallta, hogy az az érzése, mintha Dosztojevszkij embert is ölt volna, tébolyult regényei pedig sebekként éktelenkednek a világtörténelemben. „Dosztojevszkij számomra örökké a félelmes és nagyszerű ellenfél marad: az ázsiai zseni, akitől én, az európai, joggal félttem bőrömet”.

Márai számára Goethe volt a nagy előd. A szász származású német író európai emberként is példakép volt neki. Felkérték, hogy a rádióban beszéljen kedvenc írójáról. „Spontán felelem, hogy Goethéről akarok beszélni... [Ő] az egyetlen a világirodalomban, aki biztosan tudta, hogy ami egyszer formát kapott a világban, nem pusztul el, hanem elevenen fejlődik tovább”. Márai szerint Goethe irodalma örök értéket hordoz. Úgy vélte, a nagy művek nem múlnak el, hanem szellemi értelemben tovább élnek. Sokszor olvasta Goethe életművét és naplóját, szinte mindig magával vitte, és utolsó naplóbejegyzéseiben is újra elővette feljegyzéseit.

Arany, a fáklya

Kortársai közül Thomas Mannt kedvelte talán a leginkább – s korántsem azért, mert személyes barátság fűzte hozzá és mert a kezét szorongatta a Hatvany villa előtt készült közös fotójukon. Mindig elismerően írt német kollégája prózájáról, szellemi barátként tekintett rá. Kettejük párhuzamát mutatja, hogy sokan emberiségben, civilizációs értékekben szívesen hasonlították őket egymáshoz.

Válság és kétség idején gyakran úgy érezte, Goethe mellett Arany János „fogja a kezét” erőt adva neki. „Arisztophanész: »A madarak« Arany János fordításában nemcsak gyönyörű, hanem hűséges és tökéletes is: az olvasmány, éppen ezért, fáraszt” – írta naplójában. Majd a háború vége felé haladva egy másik helyen megjegyezte: „Lehet, hogy krumpli és tüzelő nem lesz e télen, de Goethe, Shakespeare és Arany János lesz”.

Az Est sátra az 1934-es könyvhéten | Forrás: Fortepan/Hirsch Hugó

Kötődése Aranyhoz az utolsó pillanatig megmaradt, 1982 és 1989 között írt naplójában ő volt talán az egyik legtöbbet idézett irodalmi óriása.

A magyar irodalmi életben a polgári hagyományhoz ragaszkodó Krúdy Gyula állt hozzá talán a legközelebb, sokat merített belőle. „Az élet, a szellem, a költészet régi ízei élnek a prózájában, oly égető és nemes tűzzel (...) Krúdy könyve, a »Szindbád ifjúsága« a világirodalom egyik legtisztább remekműve” – jegyezte meg. A tőle egy közhajításra lakó, 1936-os halála után a Pesti Hírlapban őt váltó Kosztolányi Dezsőre a magyar nyelv formálójaként tekintett, különösen kisprózáiban. Az ugyancsak az I. kerületben lakó Babits Mihályt lírai zseninek tartotta, prózáját viszont kísérletinek. A dualizmus nagyjai közül Móriczot erősen kritizálta, mondván a realista ábrázolás mögött mérhetetlen naivitás bújkált. Jókait ugyanakkor csodálta, Victor Hugónál is jobbnak tartotta a regényeit.

Keserédes emigráció

Az 1948-ban kezdődő kényszerű száműzetésében saját könyvgyűjteménye volt egyik legféltettebb kincse. Még San Diegóban is régi köteteit vette elő a hajlódájából, ami jól mutatja: Márai számára mindig a könyvek jelentették a táptalajt és stabilitást adtak számára. Az emigrációban is folyton olvasott: az amerikai és európai kiadványok mellett a lehetőségekhez mérten magyar kiadásokat is rendelt. Még a hatvanas években is szokása volt hazaküldeni magyar olvasmányokat családjának.

Ugyanakkor maga is szomorúan jegyezte fel, hogy a hidegháború és az amerikai-szovjet blokk közé leereszkedő vasfüggöny miatt nem mindig jutott hozzá minden hazai műhöz. Kesernyész önvallomása szerint bár sokat olvasott az emigrációban, „mégsem azt, amit szeretett volna”. Így szellemi értelemben „rosszul tápláltak” érezte magát.

Balogh Roland

Szörnyű dolgok voltak itt akkor

A háború, a menekülés, a pusztítás gyerek szemmel

Nem volt épp veszélytelen kisgyermekkor az akadémikus, orvosprofesszor Sótonyi Péternek, akivel *Ostrom '80* című sorozatunk részeként – rendhagyó módon – a főváros világháborús kataklizmájának közvetlen előzményeit és az orosz megszállás legelső időszakának történéseit idéztük fel személyes sorsának alakulása tükrében.

Igazi polgárcsalád volt az övék. Édesapja hadapródiskolát végzett Ausztriában, majd a grazi egyetem elvégzése után kémikus lett, és alumínium-ötvözetek kémiájával foglalkozott. Munkahelyi főnöke, a Nobel-díjas Fritz (Friderik) Pregl először Svédországba küldte három évre, ahol kikísérletezett egy kedvező sűrűlátsági tulajdonságokkal rendelkező ötvözetet. Ausztriába visszatérve, Grazban megismerkedett későbbi (osztrák származású) feleségével, majd a házasságkötés után, de még az Anschluss-t megelőzően újabb feladatot kapott. Úgy került a házaspár Magyarországra, hogy Sótonyi Péter édesapját főnöke a Weiss Manfréd Művekbe küldte (mely 1939-re már a második legnagyobb fegyvergyár volt Közép-Európában), mivel tudta, hogy szaktudása a repülőgépmotorok dugattyúinak fejlesztésében jól hasznosítható. A háborús készülődés idején ugyanis Kőbányán, pincékben fejlesztették, és Csepelen gyártották a motorokat a zuhanóbombázó Stukákhoz (Sturzkampfflugzeug). A Sótonyi család akkoriban vásárolta meg a Krisztinavárosban, a Mészáros utca elején a nagypolgári, hatszobás lakást is, ahová 1938-ban Péter született.

Bekopog a történelem

Gyerekfejjel is jól emlékszik a német tankok bejöveteleire az Andrásy úton. Itt érte őket 1944 végén az orosz invázió is. Amikor édesapja arról értesült, hogy néhány napon belül Budapest körül bezárul az ostromgyűrű, autón a nagyszülőkhöz Ausztriába menekültek. Bár a nyilasok az utolsó pillanatig igyekeztek minden hadra fogható magyar férfit besorozni, a Sótonyi családnak védelmet jelentett, hogy mindkét szülő osztrák állampolgár volt. Budapest ostroma idején a hozzátartozók Bregenz melletti nyaralójában, a svájci határ közelében, a hegyek között vészelték át Magyarország fővárosának ostromát. Miután a németek kapituláltak, Ausztriát a szövetségesek négy megszállási övezetre osztották. Édesapja öt nyelven beszélt, így több forrásból is kapott híreket Budapestről. Egy amerikai ezredes arról tájékoztatta, hogy a megkötött fegyverszüneti egyezmény alapján nincs mitől tartaniuk; ahogy Ausztriából, úgy Magyarországról is rövid időn belül kivonulnak az ide-

Háborús emlékeket felidézve | Fotó: Tóth Tibor

iglenesen ott tartózkodó csapatok. Ennek ismeretében tértek haza Budapestre. (A „gyors” kivonulás nyugati szomszédunk esetében is csak 1955 októberében következett be, nálunk pedig 1991 nyarán.) A család osztrák és magyar ága akkor szakadt végleg ketté, amikor 1952-ben teljesen kiépült a két szomszédos ország közti műszaki határzár.

Orosz megszállás, elcsatolt lakás

Megérkezésüket követően édesapját már a határon le-tartóztatták arra hivatkozva, hogy kiszolgálta a német birodalmat. Állásvesztésre és vagyonelkobzásra ítélték. Pest megyében volt egy gyűjtőtábor a persona non grata személyek számára, ide vitték őt is. A helyszínen nem sokkal később megjelent két – németül jól beszélő – orosz katonatiszt, és felszólították, hogy kövesse őket. Már a végzetére készült, ám az utazás kedvező irányt vett. Abba a gyárba vitték, ahol korábban is dolgozott. „Mostantól kezdve maga lesz ennek a főmérnöke, és gyártják tovább jóvátételbe a szovjeteknek a dugattyúkat”. Egészen 1956-ig így semmi bántódása nem esett – emlékszik vissza Sótonyi Péter.

A hazatéréskor azzal szembesültek, hogy a lakásukat feltörték és átkutatták. A romos állapotok ellenére azonban mind a hat szoba lakható maradt. Később a kitelepítések idején őket is internálni akarta az államhatalom, s csak a sors furcsa fintorának köszönhetik,

Kilőtt harci járművek a Tabánban. Itt gyűjtötték egy helyre az ostrom után a roncsokat | Forrás: Fortepan/Vörös Hadsereg

hogy maradhattak: az orosz katonai parancsnokság jelezte, hogy a Sótonyi család marad, mivel az apa munkája pótolhatatlan. Ez azonban önmagában nem jelentett könnyű életet. Négy szobát leválasztottak a lakásukból, ahová egy Államvédelmi Hatóságnál dolgozó férfit, feleségét és fiát költöztették be.

Roncstelep

1945 nyarán Vérmezőt a katonaság lezárta, mert ide gyűjtötték a várból és a környékről a szétlőtt harckocsikat, tankokat, ágyúkat, a Déli pályaudvarnál kilőtt mozdonyokat és a lezuhant repülőgépek roncsait is. Gyerekszemmel nézve egy ugyancsak groteszk, de nagyon is valóságos hadtörténeti kiállításnak tűnt – idézte fel emlékeit. A lebombázott épületekből megmaradt sítet is ide hordták, a Vérmezőt ma is vékony földréteg választja csak el az alatta lévő sít-feltöltéstől. A Várba is gyakran fellátogattak a bátyjával, ahol a falhoz állított és lángszóróval elpusztított katonák sziluettje még jól kivehető volt az épületek oldalain. „Itt szörnyű dolgok voltak akkor.”

Bár anyanyelve német volt (a szülők német antipátiájuk miatt következetesen osztrák nyelvként hivatkozták bécsi dialektusukat) hatéves korára megtanult magyarul. A szétlőtt Krisztina téri általános iskolába írták be, melyet a Farkas Edith névvel fémjelzett Szociális Miszsiós Társulat szerzetes nővérei működtettek, miközben a Budapesti Orvostudományi Egyetemhez tartozó kórházakban ápolói szerepet vállaltak. A mai Színház-történeti Múzeum épületében éltek, és már Budapest ostroma előtt berendeztek egy kórházat, ahol magyar, német, később pedig orosz sebesülteket is elláttak. Az

épület mögötti fás, ligetes területen temették el azokat a betegeket, akik a kezelés ellenére belehaltak sérülésükbe. Az említett általános iskolát a svéd vöröskereszt is támogatta, nekik köszönhetően kaptak minden nap ebédet. Több osztálytársa is a városban maradt Budapest ostromakor, s bár akkor természetesnek tűnt, hogy egyikük a szemét, másikuk a lábát veszítette el, azért jól jelzi, milyen tragikus hatást gyakorolt a harc a civil lakosságra is.

Ambrus Balázs

A krisztinavárosi fotón a sorban az első Sótonyi Péter

Szabadság-oszlop kerül a Szent György térre

A magyar történelem fontos helyszíne a Szent György tér a budai Várban. Itt törvénykezett számos királyunk, itt fejezték le Hunyadi Lászlót, és itt állt a szégyenoszlopnak nevezett Hentzi-emlékmű, amely az osztrák katonai győzelmet hirdette 1848 után.

Rengeteg esemény, történet és emlék sűrűsödik a nemzet történelmi főterén. Nagy szerencsénk, hogy bár teljesen átalakult formában, de kézzel tapintható, bejárható módon létezik ma is, és semmilyen rombolás, háború, de még beépítés sem tudta teljesen elpusztítani. Mint az már idestova egy éve tudható, a Nemzeti Hauszmann Program szándéka szerint a Szent György tér markánsan átalakul, de nemcsak a József főhercegi palota megépítésével, hanem az egész tér újraépítésével, és mondhatni, újraértelmezésével. A tervek szerint a középkort idéző, a Sándor-palota előtti, a középkori Szent Zsigmond-templomra emlékeztető műromok innen egész biztosan elkerülnek, ezt a látványtervek is egyértelműen mutatják. Bár az alacsony kőfalak („romok”) a Vár középkori mivoltát a klasszicista épülethomlokzatok előterében egyértelműen erősítik, a Hauszmann Program döntéshozói mégis úgy vélték, összhangot kell teremteni a főhercegi

Casagrande terve 170 év után valósul meg a Sándor-palotánál

Forrás: Nemzeti Hauszmann Program Facebook-oldala

A húsz méter magas osztrák oszlop 46 évig állt a téren

Forrás: Fortepan

palota, a tér, valamint a túloldal, vagyis a köztársasági elnöki székhely és a kormányfői rezidencia között.

Ezért született döntés arról, hogy a tér közepén a már 1848-ban is kigondolt Szabadság-oszlopot állítják fel. Az olasz szobrász, Marco Casagrande már az 1830-as években letette névjegyét hazánkban, mert az egri érsek megrendelésére több szobrot is alkotott az egri székesegyháznak. És mivel szimpatizált a szabadságharcral, elkészítette a nőalakot ábrázoló oszlop terveit. A sors és a hadi szerencse úgy hozta, hogy a szabadságharc elbukott, így Bécs az elesett osztrák katonák emlékművét építtette meg az ország főterén... A császári emlékeztetpolitika eme magas, vasból készült oszlopát azonban többször is fel akarták robbantani, mégis egészen 1899-ig bírta, a népharag ekkor viszont egyszerűen eltávolította. A történelem úgy akarta, hogy a szabadságharc leverése után 170 és egynéhány évvel jött el Casagrande, avagy a Szabadság-oszlop ideje.

Kuthi Áron

Egyedi textilek a Magdolna-toronyban

Textilművészeti munkák bemutatásával kapcsolódott vissza a kerület művészeti-kulturális életébe a Mária Magdolna-torony. Az Egy tenyérnyi művészet, Tufting 360° - woolcano című textilkiallítás a kortárs művészet különleges ágát mutatta be.

Az épület újrainvitása után máris látványos kiállítással mutatkozott be a Kapisztrán téri gótikus torony, az itt kiállító 15 művész és egy művész nonfiguratív alkotásaival ismerkedhetnek meg az érdeklődők. Az alkotások nem a hagyományos szőnyegtuftelési technikát tükrözik, a kisméretű kompozíciók inkább az ismert alapokról kiindulva a kortárs művészetre jellemző kísérletezés tárgyi lenyomatai. A tufting alkotások pisztoly formájú kézi csomózógép segítségével létrehozott textilek, szőttesek.

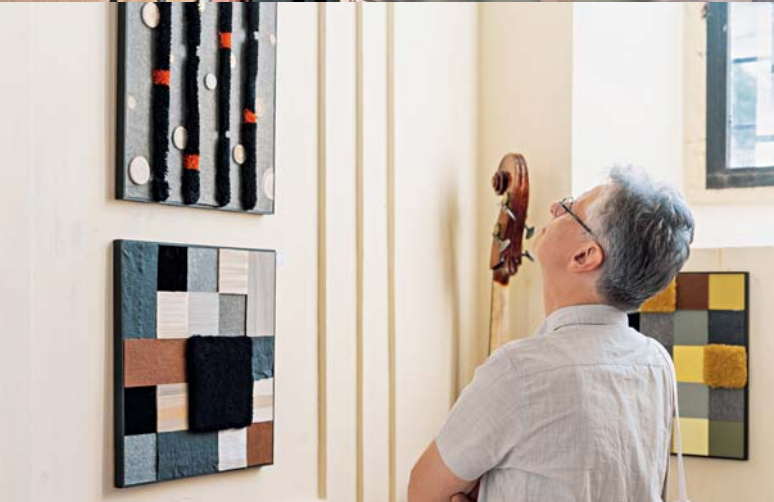
Máthé Andrea esztéta, művészettörténész a megnyitón emlékeztetett, mára a művészet fogalma szétrebont, és olyan odavetett, buherált dolgok is kiállítótérbe kerülhetnek, amelyek a klasszikus értelemben vett művészetnek nem részei. Az itt bemutatott alkotások azonban méltók a Magdolna-torony szakrális tereihez, a látogatók itt a magyar és nemzetközi textilművészet legjobb alkotásaival találkozhatnak. A híres reneszánsz polihisztort, Paracelsust idézve ajánlotta a közönség figyelmébe a tárlatot: „Aki nem tud semmit, nem szeret

semmit. Aki tehetetlen: érthetetlen. Aki nem ért semmit, nem is ér semmit. Aki viszont ért, az szeret is, néz is, lát is... Minél több tudás rejlik egy-egy dologban, annál nagyobb a szeretet... Aki azt képzei, hogy minden gyümölcs ugyanakkor ér meg, mint a szamóca, az semmit sem tud a szőlőről.”

A kézi szőnyegtuftelés technikája mára messze túlnőtt a hagyományos szőnyegkészítésen: egyre több művész alkalmazza installációkhoz vagy más művészeti célokra. Az utóbbi években a nemzetközi művészeti vásárokon – például az Art Market Budapesten – is feltűntek a hand tufting művek. Különösen a fiatal alkotók körében terjed gyorsan ez a szabadkézi textiltechnika, amely képes a rajzolás, festés vagy a plasztikus felületek vizuális élményét megidézni. Az első interdiszciplináris hand tufting projekt – amely az anyagkombinációkra épült – a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jött létre, és 2018-ban a Várnegyed Galériában mutatták be először.

-ambrus

Fotók: Törő Balázs

Kisfiú a tűzfalon

Augusztus első felében elkészült a Krisztina körút 30. szám tűzfalára festett nagyfelületű dekoráció: a Művészetek Palotája koncertterme. A festmény a Müpa épületének egy részletét, közelebbről a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet ábrázolja egy gyermek szemszögéből. A kompozíció a Müpa fennállásának 20. évfordulójához kapcsolódik. A mintegy 220 négyzetméteres alkotást a száznál is több monumentális festményt jegyző, Magyarország első tűzfalfestő szervezeteként ismert Színes Város Csoport készítette. A tízmilliós nagyságrendű beruházás tartalmazta a minta megterveztetését egy képzőművésszel, a felhasznált anyagok árát, az alpinista szakemberek munkájának költségeit, és a társasház falfelületének egyéves bérleti díját is. A projekt költségvetéséből tehát – a Színes Várossal közvetlenül kötött bérleti szerződése nyomán – a társasház is részesült, egyben értékes kulturális tartalommal, a városképet színesítő alkotással is gazdagodott.

A. B.

Forrás: Böröcz László Facebook-oldala

Óvodai fejlesztés. A kerületben folyamatosan újulnak meg a játszóudvartok – tájékoztatót Böröcz László. A polgármester beszámolója szerint több új játékelem került a Lovas úti, az Iskola utcai, valamint a Mészáros utcai óvodákba. Ez utóbbi egy igazán különleges faházzal lett gazdagabb, amelyet az udvar két fájának törzse köré építettek.

(VN)

Bejelentik helyetted

Évek óta porosodik egy leláncolt kis-motor a Krisztina körút egyik villanyoszlopához kötözve. De láthatunk egy ugyanilyen viharvert példányt a Fő utcában is, jó vastag láncsal rögzítve. Sok ilyen és ehhez hasonló rendellenességgel találkozhat a városlakó: megsüllyedt a járda, takarja a táblát a faág, lekopott a zebra felfestése, összefirkálták a padokat. Olyan dolgok, amiről esetleg nem is tud az adott közterület fenntartója. Szerencsére van egy olyan szolgáltatás, civilek kis csapata, amely és akik a lakosság és az önkormányzat közötti közvetítést folyamatosan végzik. A jarokelo.hu olyan felület, ahol minden közterületi problémát, jelenséget bejelenthetünk, ami szűrja a szemünket. Mert a jarokelo.hu csapata helyettünk is tudja, melyik hatóságot, melyik osztályt kell megtalálni az általunk tapasztalt gondnal. Évente több mint hate-

zer problémát sikerül ilyen módon megoldani. Egy egyszerű regisztráció, a probléma leírása és a helyszínen készített fotónk feltöltése után már el is indult az ügyünk valamilyik közület irányába. Az eredményről emailben kapunk tájékoztatást.

-kuthi

Újabb mélygarázs a Vár alatt

A Várkert Bazár alatti Várgarázs 1. és a Lovarda alatti Várgarázs 2. után július elején megnyílt a Budavári Palotanegyed harmadik parkolóháza is, a Várgarázs 3.

A beruházó reményei szerint az új, 250 férőhelyes, négyszintes garázs enyhíti a budai Vár parkolási problémáit, megoldást nyújtva mind a helyi lakosok, mind a turisták parkolási igényeire. Az új garázs a Várhegy nyugati oldalán található, be- és kijárata a Palota útra vezet. A különböző szinteket lépcsőházak kötik össze, az akadálymentes közlekedést pedig liftek biztosítják. A villanymotor meghajtású gépjárművek számára elektromos töltőpontok is rendelkezésre állnak.

A történelmi környezethez illeszkedve a parkoló szintjeit a magyar történelem jelentős uralkodóházainak címereivel jelölték, ezzel is könnyítve az autósok tájékozódását. A fejlesztés részeként megújult a Várgarázs 3. fölötti nyugati várkert, és az Ybl Miklós által tervezett támfal is, amelyet eredeti formájában építettek vissza a Karakas pasa tornyától a Lovarda utca torkolatáig.

Egy óra parkolásért ezer, egy napiért 12 ezer forintot kell fizetni. A havi bérlet ára 79 146 forint, első kerületi

laccímekártyával csak 71 585. Lehet csak éjszakai (19 és reggel 7 óra közti időszakra) havi bérletet is vásárolni, ennek a teljes ára 59 390 forint. Váltható hétfégi és motorkerékpár-bérlet is. A beruházás a Nemzeti Hauszmann Program keretében, a Magyar Építő Zrt. generálkivitelezésében épült meg.

-ambrus

Itt a magyarázat a patkányok elszaporodására

Az elmúlt hónapban megszorodtak a patkányészlelések a kerületben. A közösségi oldalak bejegyzései szerint az Attila út, Horváth-kert környékén bukkantak fel a fertőzést terjesztő rágcsálók, amelyek még a házakba is bementek. Másvalaki a Franklin lépcsőnél készített képet egy példányról, megjegyezve, hogy nem lenne szabad a kutyák, macskák számára kihelyezett ételt kint hagyni, mert arra jönnek.

A patkányirtás Budapesten a Fővárosi Önkormányzat feladata. Elvégzésére 2022-ben kiírt pályázatot a Bábolna Bio Kft. és a Ronix Kft. alkotta konzorcium nyerte el két évre, azt azonban már a kiírás pillanatában tudni lehetett, hogy a szerződés lejártát követően azt nem hosszabbítják meg, a munkát saját hatáskörben tervezi elvégezni. A Főváros megbízásából a Budapesti Közművek FKF Köztisztasági Divízióján belül létre is hozták a Kártevőirtó csoportot, mely 2025. június 1. óta végzi a főváros közigazgatási területén (összesen 525 km²-en) a patkányirtást.

Mint megtudtuk, jelenleg 31 fő kártevőirtó szakember dolgozik a társaságnál, de a feladatellátáshoz szükséges létszám a szezonális fertőzöttségtől és a bejelentések számától függően változhat. Ezek a szakemberek körbejárják a területeket, keresik a patkányokra utaló nyomokat: ürüléket, rágásnyomokat, felforgatott talajt,

odúkat. Figyelik a hulladékgyűjtők, étel-miszer-elárusító helyek, parkok, pincék és csatorna-bekötések környékét, majd zárt szerelvényben kihelyezik az (engedélyezett hatóanyaggal) mérgezett csalétket.

Az FKF szerint elképzelhető, hogy a magasabb bejelentésszám mögött a korábbi szerződött partner gyéresebb tavaszi teljesítése állhat, amely így befolyásolhatta az ideai patkánypopuláció nagyságát. Ezt tovább erősítette a júniusi meleg és száraz időjárás.

Az I. kerületben kifejezett probléma a közterületre kitétt állateledel, – legyen szó macskák vagy madarak etetésére célzó tápról, ételmaradékról – ez a patkányoknak plusz táplálékforrást jelent. Ez közvetlenül is hozzájárul a populáció növekedéséhez, mivel a bőséges étel több almot és nagyobb szaporulatot tesz lehetővé, miközben csökkenti az esélyét, hogy a kártevők a kihelyezett irtószereket fogyasszák el, rontva a kártevőirtás hatékonyságát. Budavár polgármestere arra emlékeztetett, hogy az elmúlt években a Fővárosi Önkormányzat számos köztéri hulladékgyűjtőt szerelt le, így a túlcsorduló szemetesek ideális életteret biztosítanak a rágcsálóknak.

Az új észlelésekről Budapest honlapjának patkánymentesítés aloldalán tehetünk bejelentést, ezzel is segítve szakemberek munkáját.

Ambrus Balázs

William Butler Yeats angol költő A coole-i hatyúk c. verséből idézünk											
1.		LITERATÚRÁVAL KAPCSOLATOS	SZAMOSBAN VANI	TÁPANYAGBÓL NYERT ENERGIÁT MECHANIKAI ENERGIÁVÁ ALKOTJA	SZALAGBÓL KÉSZÜLT DISZTÓELEM		FOGADÁS ÁRA		LAPPFOLDI TŐ	BÚJJA A KÖNYVET	FIZIKAI IDŐI
					SÍKIDOM					FLANDRIAI FOLYÓ	AZONOS BETŰK
AZ ANYAG ÉS AZ ENERGIA KÖLCSON- NATÁSAVAL FOGL- TUDOMÁNY							FRANCIA VÁROS				A TÁRGY RAGJA
2.							VASPÁNTTAL MEGERŐSÍTETTE				
SZ											
BELSŐ NŐCSELED							KÖZÉPEN HASALI				KÉRDŐSZÓ
... PÉTER ÁKOS, KÖZGAZDÁSZ							HATÁROZOTT NÉVELŐ				AZ ELEKTROMOS FESZULTSÉG JELE
			MÁLTA AUTOJELE		NÉMET FOLYÓ				SZÜK HELY A KEMENCE ÉS A FAL KÖZÖTT		
			EGYFAJTA TENGERI ALGA		A HOSSZÚSÁG JELE				VALÓSÁG		
A RÉSZESHA- TÁROZÓ RAGJA				LITER- RÖVIDEN		ANGOL NÉVELŐ		RÓMAI 2		GYUTACS BELSEJÉBEN VANI	HERÉLT KOS
FELŐLEM				A MÉTER JELE		FORGÁSTEST		A TÖMEG JELE			TOLNA MEGYEI TELEPÜLÉS
					HOLLAND LEGITÁRSASÁG			JÖN, NÉPIESEN			
					NÉMA NÉMAI			KÜLÖNÖS RÉSZELETI			
PÁRATLANUL SIMULI				HORONY			NŐI NÉV				
				OLDAL- RÖVIDEN			A TÖBBES SZÁM JELE				
☺											

VÁRNEGYED

BUDAI VÁR — GELLÉRTHEGY — KRISZTINAVÁROS — TABÁN — VÍZVÁROS

A BUDAPEST I. KERÜLET
BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

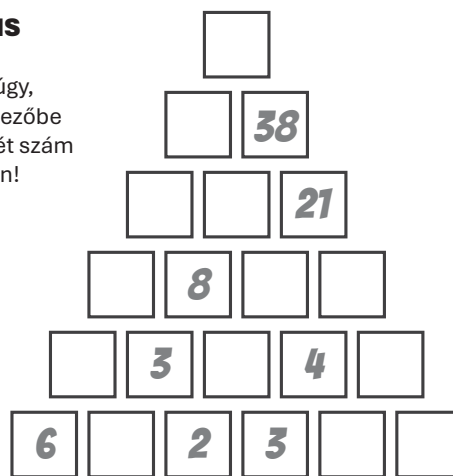
Kiadó: Budavári Közösségi Nonprofit Kft.
Szerkesztőség: 1016 Budapest, Krisztina krt. 73.
Telefon: +36-20/433-8222
Írjon nekünk: info@varnegyed.hu
Hirdetés: hirdetes@varnegyed.hu
ISSN 2060-6303

Főszerkesztő: Kuthi Áron
Munkatársak: Ambrus Balázs, Balogh Roland, Szilléry Éva
Fotó: Rényi Ernő, Tóth Tibor, Törő Balázs, Vadnai Szabolcs
Címlapfotó: Tóth Tibor
Arculat: Tóth Andrej
Nyomdai előkészítés: Crood Comp
Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza! Minden jog fenntartva!
Megjelenik 16 000 példányban.

SZÁMPIRAMIS

Egészítsd ki
a számtornyot úgy,
hogy minden mezőbe
az alatta lévő két szám
összege kerüljön!

KAVALKÁD

Vajon kitalálsz,
melyik vadunk betűit
kevertük össze?
Segítséggépp eláruljuk,
hogy szeptemberben
tőle hangos az erdő!

--	--	--	--	--	--	--

Budavári kulturális ajánló

2025. szeptember 3. – szeptember 29.

Jegyek minden programra a www.maraikult.hu oldalon és az alábbi intézményekben a program előtt egy órával, pénztári nyitvatartási időben kaphatók.

A MáraiKult jegypénztár új címre költözött: 1016 Budapest, Krisztina körút 73.

Nyitvatartás: hétfő-csütörtök: 10.00-17.00, péntek: 10.00-15.00.

Jókai Anna Salon: szerdánként 10.00-18.00 óráig, valamint programok előtt 1 órával.

I. kerületi lakosok a megjelölt programokra kedvezményes jegyet válthatnak.

A rendezvényeinken kép- és hangfelvétel készülhet, melyet weboldalunkon és közösségi média felületeinken felhasználhatunk. A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Márai Sándor Művelődési Ház – MáraiKult

Brunszvik Teréz

1013 Budapest, Krisztina tér 1.

Nyitvatartás:

hétfő–péntek: 9.00–21.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan

SZEPTEMBER 10., SZERDA, 18.00

Budai sorsok: Méhely Mária és Hunfalvy János élettörténete

Géra Eleonóra előadása

Géra Eleonóra habilitált egyetemi docensnek, az MTA doktorának előadásában Méhely Mária, a tehetséges, szabadságra vágyó művésznő és Hunfalvy János, a neves tudós élete elevenedik meg. Küzdelmek, döntések és sorsfordulók a budai polgári világ árnyékában – történetek, melyek ma is erősen hatnak.

Belépőjegy: 1500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

SZEPTEMBER 3., SZERDA, 19.00

A Magyar Batthyány Alapítvány és a Magyar Női Unió bemutatja: ANGYALKERT – gróf Brunszvik Teréz élete
Egyfelvonásos, kétszereplős színpadi előadás
Brunszvik Teréz (1775-1861), az első magyarországi óvodák megalapítója születésének 250. évfordulóját az UNESCO-val közösen ünnepeljük.

A magyar grófnő 250 éve született Pozsonyban, az első magyarországi óvodák megalapítója volt. Az „Angyalkert” című életrajzi előadás ezt a kivételes nőt mutatja be, aki szenvedéllyel dolgozott a gyermekek jövőjéért. A történelmi utazás egyben érzelmi kaland: Teréz útját végigkíséri Beethoven, Pestalozzi pedagógus és Mária Terézia hatása. A darab a kitartásról, elhivatottságról és a szeretet erejéről szól. Brunszvik Teréz utat mutat a lélek erejéhez, amely világokat formálhat.

Szereplők: **Kakasy Dóra** és **Gulyás-Hermann Sándor**
Író-rendező: **Cseh Judit**

Az előadás létrehozói: **Magyar Batthyány Alapítvány és a Magyar Női Unió**

Az előadást támogatta: **Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő**

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:
www.maraikult.hu

SZEPTEMBER 12., PÉNTEK, 13.00

Szeretet Klub

Száz év Tabán - séta Máraival és a Fortepannal

Találkozó: 13.00 órakor a Márai Sándor Művelődési Ház aulájában

„Tabán már évek óta jórészt abból él, hogy lebontják, – írta Márai Sándor 1937-ben.

Szép idő esetén: vezetett tabáni séta Márai Sándor írásai nyomán. A Virág Benedek Háztól a Horváth-kertig haladunk, megállva a tabáni sikátornál, a Mélypince és a Budai Színikör egykori helyénél. *Rossz idő esetén:* „5 óra 40”, magyar bűnügyi film vetítése. A Párizsban játszódó krimi főhőse Marion, aki különváltan él férjétől. Tessier vizsgálóbíró segítségét kéri egy énekesnő meggyilkolásának ügyében – a szálak Marion férjéhez vezetnek.

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

Klubtagsággal kapcsolatos információ:
kellner.balazs@maraikult.hu

SZEPTEMBER 17., SZERDA, 18.00

Élet, bor, humor – Az alig ismert Márai

Estünk középpontjában az író kevésbé ismert oldalaival ismerkedhetnek meg a nézők: borral kapcsolatos írásai mellett még nagyobb meglepetés lehet humora, ami a mai ember számára is számos tanulsággal szolgálhat – miközben jól derül az élet visszasságain. Közéleti témájú soraiból az iróniával gyógyító író arcát fedezhetjük fel, legyen szó futballról, szépségversenyről vagy egy idős ember házasságáról.

A borkóstolóval egybekötött esemény a Budai Polgári Közösséggel együttműködésben valósul meg.

Előadók: **Hirtling István** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész

Mészáros Tibor irodalomtörténész, a Márai Sándor-hagyaték gondozója

Közreműködik: **Tárkány-Kovács Bálint** cimbalomművész

Belépőjegy: 3000 Ft

A belépés I. kerületi lakosoknak ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu
Jegyvásárlás esetén regisztrálni nem szükséges.

SZEPTEMBER 18., CSÜTÖRTÖK, 19.00

Penta Essentia

Zene az öt génusz földjéről – Ars Sacra Fesztivál

Keresztury-Albert Zsolt művében a zongoraszó, az énekhang és a próza egyesül. A narrátor a két szerelemre szomjazó ifjú balladájának segítségével vezeti végig a hallgatót a Kárpát-medence öt nagy tájegységén. A szereplőket énekesek alakítják, akik a népdalok nyelvén keltik életre a cselekményt. A szerelmesek sorsa szimbolikus: a Hamvas Béla: Öt génusz című esszéje által ihletett mű a magyar néplelek allegóriája.

Előadják: **Albert Anna Leona**, **Gubinecz Ákos** – ének
Bánföldi Szilárd – narráció, Era Nova Kamarazenekar:
Eszenyi Zsombor – klarinét, **Cseri Kristóf**, **Szöllősi Katalin** – hegedű, **Nagy Salamon** – brácsa, **Kiss Csongor** – cselló, **Dobozy Ágoston** – zongora

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

SZEPTEMBER 19., PÉNTEK, 14.00

Szeretet Klub

Az élet művészete című kiállítás vezetett megtekintése a Magyar Nemzeti Galériában

Találkozó: 14.00 órakor a Márai Sándor Művelődési Ház aulájában.

A tárlatvezetés 15.00 órakor kezdődik.

A múzeumpedagógiai tárlatvezetés során a szecsesz-sziós plakátművészet és a használati tárgyak világába tekinthetnek be kedves vendégeink. A kiállítás 120 plakátot mutat be olyan neves művészek alkotásaiból, mint Rippl-Rónai József, Vaszary János, Ferenczy Károly, Alfons Mucha, Gustav Klimt és Henri de Toulouse-Lautrec. A tárlat különlegességei között található Mucha mintakönyvei és Zsolnay porcelánok is, melyek a szecsesz-szió sokszínű világát mutatják be.

A kiállítás kurátora: **Katona Anikó** művészettörténész.

Belépés kizárólag a Szeretet Klub tagjainak.

Klubtagsággal kapcsolatos információ:

kellner.balazs@maraikult.hu

SZEPTEMBER 19. PÉNTEK, 18.00

KLÁRÁK – Egy nő (h)arcai

Ars Sacra Fesztivál, Dalest

Dramatizált dalest Robert Schumann: Asszonyszerelem, asszonysors dalciklusára és Clara Schumann személyes szövegeire építve. A feleség-anya-művész-lét őszinte kérdéseire keresi a választ.

„Minden nap két-három órát tanítok, egy órát gyakorlok, írok a naplómbe, legkevesebb egy órát sétálok Roberttel, a gyerekeimmel vagyok elfoglalva, tanulok angolul...

Alkotók:

Csejtei-Varga Júlia mezzoszoprán

Szabó Eszter zongoraművész

Vatamány Atanáz színművész

Rendezte: **Csehi Rebeka**

A szöveget összeállította és a rendezői munkát előkészítette: **Tarjányi Krisztina Irma**

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

www.maraikult.hu

PROGRAMAJÁNLÓ

SZEPTEMBER 20., SZOMBAT, 11.00

Kukucs

Babaszínház

Zenés-mondókás játék a legkisebbeknek

Előadja: **Kövér Béla Bábszínház**, Szeged

Mi mozog? Ki rágcsál? Mi ugrott ekkorát? Honnan jönnek ezek a furcsa zajok? Gyere és kukucskálj be velünk számtalan érdekes helyre, hogy felfedezzessük a körülöttünk lévő világot!

Író: **Ábrahám Eszter**

Tervező: **Tóth Andrea**

Zeneszerző: **Presits Tamás**

Készítették: **Tóth Andrea, Kardosné Bajusz Andrea, Jernei János**

Hang, fény: **Bujdosó Zoltán**

Rendező: **Kovács Petra Eszter**

Szereplők: **Nikodémusz Hajnalka, Presits Tamás**

Időtartam: Az előadás időtartama kb. 30 perc, melyet rövid játék követ.

Korosztály: 0-3 éves

Belépőjegy: 2000 Ft/fő, 2 éves kor alatt ingyenes

Kukucs

SZEPTEMBER 20., SZOMBAT, 11.00

Egy polgár sétái – Márai Budán

Márai Sándor születésének 125. évfordulója alkalmából folytatjuk az áprilisban elindított, különleges tematikájú városi sétánkat. A program során megismerhetjük Márai Sándor krisztinavárosi életét, valamint azokat a helyszíneket, amelyek meghatározó szerepet játszottak életében és műveiben.

Sétavezető: **Stella Szonja**

A séta 11.00 órakor indul.

Találkozó: Bécsi kapu tér 7.

Útvonal: Bécsi kapu tér – Tóth Árpád sétány – Gránit lépcső – Logodi utca – Mikó utca – Philadelphia kávéház – Márai Sándor Művelődési Ház

Időtartam: 90 perc

A sétán maximum 25 fő vehet részt.

Belépőjegy kizárólag elővételben lehetséges: 4000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

SZEPTEMBER 23., KEDD, 18.00

Ördögűzésről tudományosan

Érdekességek a démonológia és az exorcizmus történetéből és jelenéből

Csanádi Viktor Holló hiedelemkutató előadása

A démoni világ és az ördögűzés mindenkit foglalkoztat, ám a többség kizárólag a filmművészeti alkotásokból ismeri azt. Az előadásban az ördögűzés, valamint a démonológia elvi háttere mellett a résztvevők számtalan gyakorlati érdekességet is megismerhetnek. A témában számos kötetet és egyéb publikációt jegyző előadó, dr. Csanádi Viktor Holló, egyike azon keveseknek, akik hazánkban e speciális jelenség szakértőinek számítanak. Ráadásul nem csupán kutatóként, de a témát a Vatikánban kitanult lelkipásztorként is jelen lesz. Szó esik majd egy egész sor mehökkentő érdekességről - a mennyezeten mászkáló megszállottaktól a démoni világot érintő titkosszolgálati módszerekig.

Előadó: **dr. Csanádi Viktor Holló**, hiedelemkutató, missziós lelkész

Belépőjegy: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

SZEPTEMBER 24., SZERDA, 19.00

Ünnepek és jeles napok

Márai hangoskönyv 3. tétel

Ahogy a zene nyelvén mondják: a 3. tétel következik a „zenélő hangoskönyv” sorozatból, Tápai Dóra zenepedagógussal.

Az est során szó lesz az Ajándék az élet című könyv alapján Márai Sándor gondolatairól az ünnepekről, különféle jeles napokról és azok jelentőségéről. Beszélünk karácsonyról, húsvétról és a hétköznapi ünnepekről.

Aki részt vett már **Tápai Dóra** előadásán, az tudhatja, hogy nemcsak elragadó személyisége, hanem az előadások zenével, vetítéssel és nem egyszer humoros történetekkel fűszerezett stílusa is elvarázsolja az embert.

Belépőjegy elővételben: 3000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 3500 Ft

Tápai Dóra

SZEPTEMBER 26., PÉNTEK, 19.00

Koncert Bartók Béla halálának 80. évfordulója alkalmából

Az est középpontjában Bartók Béla III. vonósnégyese áll, a zeneszerző halálának 80. évfordulója előtt tisztelegve. A program Haydn klasszikus remekművét két V4-országbeli zeneszerző-óriás 20. századi alkotásával kapcsolja össze.

Műsor:

- Joseph Haydn: d-moll „Quinten” vonósnégyes
- Bartók Béla: III. vonósnégyes
- Witold Lutosławski: Vonósnégyes

Előadók: **Miranda Liu** (HU), **Daniel Rumler** (SK) – hegedű, **Tomáš Krejch** (CZ) – brácsa, **Bartosz Kozia** (PL) – cselló

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

SZEPTEMBER 28., VASÁRNAP, 18.00

Regejaro Misztrál Művészeti Klub

A Kossuth- és Liszt Ferenc-díjjal elismert Misztrál Együttes és vendégei előadásában hónapról hónapra magyar és külföldi költők megzenésített versei, valamint népdal-feldolgozások hangzanak el.

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosok számára: 2500 Ft

Virág Benedek Ház

Ötödik évszak

SZEPTEMBER 3., SZERDA, 19.00

Ötödik évszak

Az Ötödik Évszak Zenekar magyar-francia nyelvű dalokkal teremt újszerű világot Kárpát-medencei népzenei alapokon. Zenéjük a hagyomány és a városi környezet játékos ötvöze, széles érzelmi skálán mozog.

A 2018-ban alakult együttest nagy siker övezi: 2020-ban a Womex színpadán képviselték Magyarországot, 2021-ben Fonogram-díjat nyertek, és a Fonó Budai Zeneház az év felfedezettjének választotta őket. A tagok a magyar zenei élet elismert képviselői.

Közreműködik: **Izabella Caussanel** – ének, **Hegedűs Máté** – hegedű, ifj. **Csoóri Sándor** – brácsa, hosszúnnyakú tambura, ének, **Zimber Ferenc** – cimbalom, **Novák Csaba** – nagybőgő

Belépőjegy: 3000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 3500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

1013 Budapest,
Döbrentei utca 9.
Nyitvatartás:
szerda-péntek: 14.00-18.00,
szombat: 10.00-13.00,
továbbá az aktuális
programokhoz igazodóan.

SZEPTEMBER 4., CSÜTÖRTÖK, 16.00-18.00

Finisszázs – AMÁR 70 / SIC TRANSIT GLORIA MUNDI

Önarcképek egy életmű tükrében

Az AMÁR 70 / Sic transit gloria mundi című kiállítás finisszázsja különleges alkalmat kínál arra, hogy együtt tekintsünk vissza egy életmű önreflexív állomásaira.

Az esemény során a látogatók személyesen is találkozhatnak a művésszel, aki tárlatvezetés keretében mesél az önarcképek mögött húzódó gondolatokról, az idő nyomairól, az alkotói identitás változásairól, és a Sic transit gloria mundi – „Így múlik el a világ dicsősége” – üzenetének személyes jelentéséről.

Az önarcképek nem illusztrációk, hanem belső térképek: rétegzett emlékek és formák, amelyek egyszerre mutatják a múltó időt és az állandó keresést.

Kurátor: **Rozgonyi Lia**

A kiállítás szeptember 6-ig tekinthető meg.

A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

www.maraikult.hu

Varga Amár László – Önfej halakkal II,
olaj, vászon 70 x 50 cm

SZEPTEMBER 4., CSÜTÖRTÖK, 20.30

Toprini nász

Márai 125 Kertmozi

magyar kalandfilm, 81 perc, 1939

A toprini nász kettő az egyben: izgalmas kémfilm és szenvedélyes szerelmi történet. Az első világháború idején született regény hangosfilm verzióját André de Toth készítette el 1939-ben Tolnay Klárral és Jávor Pállal a főszerepben.

A történet az első világháború előtt, orosz határ mentén játszódik. Mátyás Imre főhadnagynak (Jávor Pál) be kell épülnie az ellenséges Toprin grófjának (Kiss Ferenc) környezetébe. A küldetést bonyolítja, hogy szerelembe esik a gróf szépséges feleségével (Tolnay Klári). A film erénye, hogy a végkifejlet nem megszokott – a teljes „happy end” elmarad.

Ősbemutató: 1917. október 19.

Rendező: Tóth Endre

Író: Csermely Gyula (regény, 1916)

Zeneszerző: Fényes Szabolcs

Forgatókönyvíró: Balogh Béla

Operatőr: Zsitkovszky Béla

Szereplők: Mattyasovszky Ilona (Juliska), Petheő Attila (Gyuri), Torday Ottó (András), Boyda Juci (Málcsika), Veszpréminé Ágh Ilona (Gyuri anyja), Komjáthy János (Buzogány Mócsi bácsi), Vándory Gusztáv (Jócsi, a fia), Papír Margit (Málcsika gyermekkorában)

Belépőjegy: 1500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

SZEPTEMBER 11., CSÜTÖRTÖK, 20.30

5 óra 40

Márai 125 Kertmozi

magyar bűnügyi dráma, 89 perc, 1939.

A későbbi hollywoodi rendező 1939-ben öt műfajban próbálta ki magát. Az 5 óra 40 vérbeli párizsi krimi.

Marion különváltan él kalandor férjétől, aki nem ereszt ki karmai közül. Korábbi udvarlója, Tessier vizsgálóbíró segítségét kéri egy énekesnő meggyilkolása ügyében. A szálak a Bijou néven ismert férjhez vezetnek. Marion elviselhetetlennek érzi, hogy Tessiernek vetélytársát kell gyanúsítania, ezért úgy tesz, mintha még szeretné férjét. A vizsgálóbíró folytatja a nyomozást és megtalálja a valódi tettest.

Rendező: Tóth Endre

Forgatókönyvíró: Babay József, Szatmári Jenő

Operatőr: Eiben István

Zene: Fényes Szabolcs

Szereplők: Tasnády Fekete Mária, Kiss Ferenc, Makay Margit

Belépőjegy: 1500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

SZEPTEMBER 12., PÉNTEK, 18.00

Mydros

Görög tánc est

A 2001-ben alapított Mydros zenekar görög és magyar fiatalokból áll, akik a görög zene és tánc örömeit szeretnék megosztani mindenkivel. Több mint 1400 fellépésükkel hazai és külföldi fesztiválokon, táncházakban, vacsorákon képviselik a görög kultúrát. Széles repertoárjukon a görög városi zene mellett hagyományos népzene és mai görög dalok is szerepelnek.

Tagok: **Virágh Lavínia** (ének), **Csyef Athina** (ének),

Sztavropulosz Nikolaosz (buzuki, gitár), **Smuk Tomi**

(ütősök, gitár), **Smuk Gábor** (harmonika, zenekarvezető)

Belépőjegy elővételben: 2000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1500 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 2500 Ft

SZEPTEMBER 5., PÉNTEK, 19.00

Áron András koncert

Áron András „Apey” neve kevesek számára cseng ismeretlenül (LAZARVS, Trillion, ex-Neck Sprain).

„Kevés ilyen sokoldalú dalszerző szaladgál a világban, aki egyszerre több műfajban, önazonosan, egyedi saját hanggal és hiteles üzenettel megállja a helyét. Áron András dalaiból árad az a fajta erőlködésmentes attitűd, ami segít elhinni: zenei mondanivalója egyetemes, dalszövegei mélyről merítenek, de mégis egyszerűséget hordoznak. Legfőbb erénye a tiszteletreméltó és inspiráló bátorság, a kompromisszumok nélküli művészi hang” – Jónás Vera. András 2016-ban kiadott Foxes albumát személyes élmények és éjszakai felszolgálóként töltött évek ihlették. 2018-ban fellépett a berlini Lollapaloozán is. 2019-ben az Artisjus az év junior dalszerzője. 2020-as Book of Changes albumával második Fonogram-díjat nyerte. 2021-ben új zenekarával, a Black Circle Orchestrával rögzítette át Changes címmel ötödik albumát. 2022-ben Nashville-ben készítette hatodik nagylemezét, a The Moment 2023-ban jelent meg.

Belépőjegy: 4000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 3000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 5000 Ft

SZEPTEMBER 16., KEDD, 18.00

Szappannemezelő workshop

A szappannemezelés nemcsak látványos, de relaxáló élményt is nyújt: a puha gyapjúval való munka segít lelassulni, elcsendesedni, miközben észrevétlenül fejlődik a kéz ügyességed és a türelmed.

A színes, egyedi nemezborítás nemcsak díszít, hanem funkcionál is: természetes szivacsként működik, gyengéden dörzsöl és habosít, így minden használat élménnyé válik – legyen szó kézmosásról vagy fürdésről. Ha pedig a szappan elfogy, a nemez „bundácska” újrahasznosítható: tehetsz bele új szappant, vagy használhatod illatosítóként, például fiókba vagy szekrénybe téve.

Mit vihetsz haza a workshop végén? Egy általad választott, prémium minőségű Piperita szappant, az általad készített, egyedi dekorációjú nemezbundában.

Belépő: 7500 Ft

SZEPTEMBER 17., SZERDA, 19.00

Oláh Krisztián Quartet

Oláh Krisztián Artisjus-, Junior Prima- és kétszeres Országos díjas zongoraművész, zeneszerző. 17 évesen elnyerte a Marosvásárhelyi Nemzetközi Jazz-verseny szólista díját, 20 évesen harmadik helyezést ért el a Montreux-i Jazz Fesztiválon. 2018-ban első magyar jazz-zongoristaként jutott a washingtoni Thelonious Monk Institute nemzetközi versenyének döntőjébe.

2021 óta a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem jazz-tanszékének docense. Zenéje a klasszikus hagyományok és a kortárs jazz szintézise.

Kvartettjének tagjai: **Oláh Kálmán** – szaxofonok, **Gyányi Marcell** – nagybőgő, **Serei Dániel** – dob, **Oláh Krisztián** – zongora

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 4000 Ft

SZEPTEMBER 18., CSÜTÖRTÖK, 20.30

Hat hét boldogság

Márai 125 Kertmozi

bűnügyi vígjáték, 80 perc, 1939

A romantikus bűnügyi történet hollywoodi rendező korai magyar munkája. Bozsó Gábor kasszafúró előkelő intézetben nevelteti lányát, aki apját elfoglalt üzletembernek hiszi. Egy nap megismerkedik egy műegyetemi hallgatóval, akinek a buszon ellopják a vizsgadíjra szánt pénzét. Bozsó megsajnálja a fiút és visszalopja a pénzt. Az utolsó nagy betörésén szerzett pénzből kis kertes házat vesz magának. A fiatalok egymásra találnak, de az öregre csak akkor várhatna boldogság, ha nem keveredne bele akaratán kívül egy újabb rablásba.

Rendező: Tóth Endre

Forgatókönyvíró: Várkonyi Zoltán, Szatmári Jenő

Operatőr: Makay Árpád

Zene: Fényes Szabolcs

Szereplők: Kiss Ferenc, Tolnay Klári, Szilassy László, Pethes Sándor, Mihályffy Béla, Ladomerszky Margit

Belépőjegy: 1500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosonak: 1000 Ft

SZEPTEMBER 19., PÉNTEK, 19.00

Baló Sámuel trió és Kosztolánszki Dominik

Saját kompozíciók fonódnak egybe a jazz improvizatív szellemével, hogy egy székhez szegezhető zenei utazásra kalauzoljanak a Baló Sámuel Trió koncertjén. Repertóriumukat főként Baló Sámuel saját szerzeményei alkotják, melyeket impressziók, hangulatok, tapasztalások, emlékek ihlettek. A kompozíciók gyakran merítenek a modális jazz és a népzene világából. Koncertjeik során nagy hangsúlyt kap a szabadság és a spontaneitás, amely közben zenei tradíciókból táplálkozik így minden előadás egy helyben születő ám mégsem parttalan, izgalmas zenei felfedezéssé válik, nagy teret engedve az improvizációnak és a zenei párbeszédnek a zenekar tagjai között.

Baló Sámuel – zongora, **Miskolczi Márk** – nagybőgő, **Richter Ambrus** – dob

Vendég: **Kosztolánszki Dominik** – szaxofon

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 3500 Ft

SZEPTEMBER 21., VASÁRNAP, 19.00

Pribojszki Mátyás Szájharmonika Klub

Pribojszki Mátyás szájharmonikás, énekes, dalszerző immár 15 éve, havi rendszerességgel működő klubja, amelynek jó ideje a Virág Benedek Ház ad otthont. A kiváló hangulatú esteken, koncerteken minden alkalommal meghívott vendégek, valamint alkalmi közreműködők színesítik a programot igazi örömmel.

Belépőjegy: 2500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

SZEPTEMBER 23., KEDD, 18.00

Homokgrafikák

Gajdos Zsuzsa egyéni kiállítása – Megnyitó

„Léteznek olyan dolgok a világban, amiket csak te látsz, történetek, amelyeket csak te hallasz...” – idézi Emmet Gowin fotográfus gondolata azt a csendes figyelmet, ami **Gajdos Zsuzsa** Homokgrafikák című kiállítását is áthatja. A természetből születő formák és rajzolatok időtlenek: keletkeznek, elenyésznek, majd újjászületnek. Zalán Tibor írja: „Ezeket a képeket nem magyarázni kell, hanem érezni”. A fotók egyszerre anyagszerűek és kozmikusak – csendeket idéznek, amelyeket nem lehet kimondani, csak hallgatni. A Homokgrafikák nemcsak képek, hanem az idő lenyomatai, és az óceán szüntelen mozgásáé. Egyfajta meditáció, melyben a néző nem pusztán szemlélő, hanem részesévé válik egy nagyobb rendnek.

Kurátor: **Rozgonyi Lia**

Megtekinthető: október 19-ig.

SZEPTEMBER 25., CSÜTÖRTÖK, 19.00

Fellegekben

Fellegi Anna EP lemezbemutató koncertje

Ha te is azon nőttél fel, hogy a zene akkor jó, ha van benne lélek – akkor Fellegekben a te világod. Fellegi Anna új projektje egy kifinomult, mégis elérhető zenei utazás saját dalokkal és különleges feldolgozásokkal.

Anna ott volt a legnagyobb színpadokon (Müpa, Aréna, MVM Dome), és olyan elismert előadókkal lépett fel, mint Keresztes Ildikó, Szekeres Adrienn, Dolhai Attila vagy Bobby McFerrin.

Most egy olyan zenekarral áll elő, ahol minden hang a helyén van. Letisztult, tartalmas, mégis friss – ez az élmény garantáltan feltölt. A Fellegekben nem harsány, hanem őszinte. Minőség, mélység, atmoszféra.

Zenekar tagjai: **Fellegi Anna** – ének, **Borbély Tamás** – gitár, **Kottler Ákos** – dob, **Markos Gergő** – basszusgitár, ének, **Tóth Nóra** – vokál, **Simkó-Várnagy Mihály** – elektromos cselló, **Szabó Tamás** – billentyűs hangszerek, **Vörös Gergő** – ütőhangszerek, gitár

Belépőjegy: 3000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

Belépőjegy a helyszínen: 4000 Ft

SZEPTEMBER 27., SZOMBAT, 10.00

Száz év Tabán sétá a Fortepannal és Máraival

A régi Tabánból itt maradt Virág Benedek Háztól sétálunk el az egykor a Budai Színkörnek otthont adó Horváth-kertig. Utunk során felfedezzük az egyetlen megmaradt tabáni sikátort, vetünk egy pillantást a tabáni Mélypince és a krisztinavárosi Budai Színkör legendás hült helyére, majd megemlékezünk az (új) Philadelphia Kávéházzal (ma Márai Sándor Művelődési Ház). Az írótl származó könyv- és hírlapidézetek segítségével megtudhatjuk Márai idekapcsolódó gondolatait és a Fortepan-képek segítségével összemérhetjük a múltat a jellel.

Belépőjegy: 4000 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 2000 Ft

Fellegi Anna

Jókai Anna Szalon

SZEPTEMBER 9., KEDD, 17.00

Lovász Irén dalolóköre

Foglalkozásvezető: Lovász Irén Kossuth-díjas népdalénekes, néprajzkutató.

Az eseményre a belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: info@budaipolgarikozosseg.hu

1011 Budapest, Iskola utca 28.

Nyitvatartás:

szerda 10.00-18.00,

továbbá az aktuális programokhoz igazodóan.

SZEPTEMBER 16., KEDD, 18.00

Mondj Te is egy verset!

Egy fiatalos versbarát közösség, ahova mindenki hozhat és ahol mindenki mondhat egy verset.

Erre az alkalomra magyar költők istenes verseivel készülünk.

Az eseményre a belépés díjtalan, de regisztrációhoz kötött: info@budaipolgarikozosseg.hu

SZEPTEMBER 25., CSÜTÖRTÖK, 18.00

A titokzatos Vatikán

Habemus papam. Ferenc pápa halálát követően, 2025. május 8-án XIV. Leót választották Szent Péter 266. utódjának. Akkor az egész világ a Vatikánra figyelt. A Szent- atya a világ 1,4 milliárd katolikusának vallási vezetője, és a világ legkisebb államának első embere. Mit kell tudni a Vatikánról, e kivételes államalakulatról, amelynek egyes helyszínei mindenki számára nyitottak, másokba viszont csak kevesen nyerhetnek betekintést?

E kevesek közé tartozik **Spiller Krisztina**, 2022 és 2024 között Rómában szolgált, egykori vatikáni diplomata, aki személyes élményei kapcsán, gazdag képanyag vetítésével mutatja be a pápai államot.

Belépőjegy: 1500 Ft

Kedvezményes jegy I. kerületi lakosoknak: 1000 Ft

SZEPTEMBER 25., CSÜTÖRTÖK, 10.30

Irka kör

előadás: Szép Ernő élete és költészete

Az Irka kör szeptemberi előadásán közönségünk Szép Ernő verseiből hallgathat meg összeállítást.

A belépés ingyenes!

Tér-Kép Galéria

SZEPTEMBER 3., SZERDA, 18.00

Szirtes János Örömfestészet kiállítása

Finisszázs

18.00-18.45 Szirtes János világa Kovács Krisztina szemével

Kovács Krisztina művészettörténész, a Nemes Galéria művészeti vezetője szenvedélyes, mégis letisztult stílusban vezet be Szirtes János vibráló és játékos festészetébe. A tárlatvezetés során nemcsak a művek mögötti gondolatok tárulnak fel, hanem egy évtizedek óta aktív alkotó kísérletező szellemisége is. Egyedülálló lehetőség, hogy személyes hangú értelmezések mentén fedezd fel az öröm és szabadság vizuális nyelvét.

19.00-19.30 Finisszázs Szirtes Adél koncertjével

A Örömfestészet kiállításon Szirtes János lánya, Szirtes Adél ad handpan és angyalhárfa koncertet. Játéka finoman rezegteti be a teret, párbeszédet teremtve a festmények ritmusával. A záróesemény egy nyitott, szabad hangulatú találkozás lesz kép és hang között.

1016 Budapest,

Krisztina körút 83-85.

Nyitvatartás:

kedd-szombat: 14.00-18.00

Kiállítás: „Amikor festek, az mindig örömből jön”, vallja Szirtes János. Míg a Várfoke Galéria nemrég, a művész 70. születésnapja alkalmából a műteremben frissen készült munkáit mutatta be, a mostani kiállításra több évtizeddel ezelőtti, azóta ritkán látott műveket kölcsönöztünk jeles privát kollekciókból. A válogatás a műfajilag kifejezetten sokoldalú alkotó festészetére összpontosít és egészen a rendszerváltás idején készült, nagy energiát sugárzó képekig visszanyúl.

Kurátor: **Ébli Gábor** esztéta

A kiállítás 2025. szeptember 6-ig látogatható.

Várnegyed Galéria

SZEPTEMBER 12., PÉNTEK, 18.00

MIKROKOZMOSZOK

Megnyitó

Gyermekvilág Ágotha Margit, Rékassy Csaba és Gácsi Mihály grafikáiban

Ágotha Margit (1938-2015), Gácsi Mihály (1926-1987) és Rékassy Csaba (1937-1989) az 1960-as évektől a magyar grafika meghatározó alkotói voltak. Figuratív, mágikus realista műveik a jelen mesei átírásával foglalkoztak. A kiállítás a gyermekvilághoz kapcsolódó alkotásaikat mutatja be. Rékassy Csaba és Ágotha Margit házaspárként dolgoztak együtt; lányuk, Rékassy Eszter 1966-ban született (később maga is grafikus lett), gyermeki jelenléte számos művük inspirációjául szolgált. A házaspár budai otthona a Margit körúton volt.

A tárlat önálló grafikai alkotásokat – például Ágotha Margit vásári jeleneteit, a címadó Mikrokozmoszt, Rékassy Csaba Népmese-sorozatát és Mesemondó című főművét –, valamint eredeti gyermekkönyv-illusztrációkat is bemutat, köztük Gácsi Mihály rajzait ismert mesékhez (A kiskakas gyémánt félkrajcárja, Brémai muzsikuskok).

Kiállítást megnyitja: **Révész Emese** kurátor

Kurátor asszisztens: **Rozgonyi Lia**

A kiállítás a Budapesti Illusztrációs Fesztivál hivatalos programjának része.

A tárlat az OTKA támogatásával zajló kutatás eredményeit mutatja be.

A kiállítás október 18-ig tekinthető meg.

**1015 Budapest,
Batthyány utca 67.**

**Nyitvatartás:
csütörtök, péntek:**

14.00–18.00,

szombat: 10.00–14.00.

SZEPTEMBER 20., SZOMBAT, 10.00

Interaktív múzeumpedagógiai program a Mikrokozmoszok tárlaton – a Képező Galéria közreműködésével

A Mikrokozmoszok kiállításához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozáson a gyerekek játékos feladatokon keresztül ismerkedhetnek meg Ágotha Margit, Rékassy Csaba és Gácsi Mihály különleges mesevilágával. A programot a Képező Galéria múzeumpedagógusai vezetik, kreatív alkotással és közös gondolkodással egybekötve.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött:

www.maraikult.hu

Gácsi Mihály

– A brémai muzsikuskok I.

Vízvárosi Klub

**1015 Budapest,
Batthyány utca 26.**

**Nyitvatartás:
hétfő, szerda, péntek
9.00–16.00 között, továbbá
a programokhoz igazodva.**

SZEPTEMBER 10., SZERDA, 17.30

Izland

Világjáró ismeretterjesztő előadássorozat

Izland a Föld egyik legkülönlegesebb természeti laboratóriuma, ahol vulkánok, gejzírek és gleccserek formálják a tájat. Olyan egyedülálló sziget, ahol egy napon mind a négy évszak megjelenhet az időjárásban. Az előadás bemutatja, hogyan alakult ki ez a rendkívüli sziget, milyen szerepet játszik a geotermikus energia a lakosság mindennapjaiban, valamint hogy kik és miért telepedtek meg e rideg, de lenyűgöző tájon.

Belépőjegy: 1000 Ft

PROGRAMAJÁNLÓ

SZEPTEMBER 15., HÉTFŐ

FOGADÓÓRA

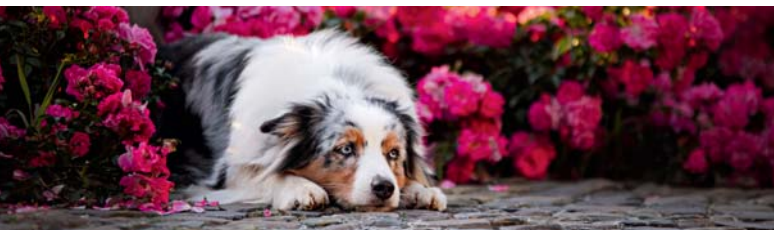
leendő és gyakorló gazdiknak

Tanácsadás a felelős állattartásról, állatvédelemről.

Házigazda: **Angyal Zsolt**, kutyaviselkedési szakértő és az Akela Kutyaiskola alapítója.

A személyes fogadóórára az alábbi e-mail címen lehet jelentkezni: dome.csilla@maraikult.hu

Időpontok: 18.00, 18.20, 18.40

SZEPTEMBER 29., HÉTFŐ, 18.30

Kutyával a városban

előadássorozat

Az ősszel is folytatódik a **Kutyával a városban** előadás-sorozatunk. Célja, hogy segítse a kutyatulajdonosokat kedvenceik egészségének megőrzésében és hosszú, boldog életük biztosításában, valamint szélesebb ismereteket szerezzenek a kutyatartásról és kedvenceik viselkedéséről.

Szeptemberi alkalmunkon többek között a pásztor-és terelőkutyákról hallhatnak érdekességeket.

A beszélgetést vezeti **Angyal Zsolt**, az Akela Kutyaiskola alapítója.

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

Borsos Miklós Emléklakás

SZEPTEMBER 15., HÉTFŐ, 18.00

„A remény zarándokai” Borsos Miklós hite

Ars Sacra Fesztivál

A megingathatatlan hitű Kossuth-díjas szobrászművészre emlékezünk saját gondolataival, szakrális műveinek vetített felidézésével és kedvenc zeneműveivel:

„Sorsom nehéz fiatalságot jelölt ki, és ezekben az években a Biblia és elsősorban a Hegyi Beszéd olvasása, annak örökszép élete, erkölcsi magatartást tanító szavai, isteni ragyogása és végtelen tisztasága volt, ami őrzött. Kudarcaimban hitem nem tört meg. Sikereimtől nem bizakodtam el. Ellenségeim nem tudtak ártani, előre vittek ártó tetteik” (Borsos Miklós)

„A művészetnek, ha van föladata, szerepe, márpedig kell, hogy legyen, akkor csak az lehet, hogy az emberi lélek javára legyen.” (Borsos Miklós)

1014 Budapest, Úri utca 6.

Nyitvatartás:

szerda: 10.00–18.00

péntek: 10.00–16.00

Más napokon

bejelentkezés alapján.

Vendégünk: **Frt. Koncz Asztrik OH** a Betegápoló Irgalmasrend budapesti perjele

Közreműködnek: **Sztahura Ágnes Angelika** – zongora, **Bánhegyi-Maros Dóra** – hegedű, **Hegyi Barnabás** – csembaló

Műsoron: J. S. Bach, L. v. Beethoven, F. Chopin, W. A. Mozart és A. Corelli művek

A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött: www.maraikult.hu

Könyvtár

A Várban, az Országház utca 13. szám alatt térítésmentes könyvtárat működtetünk az I. kerületi lakosok részére. Ez a könyvtár egyben közösségi tér is, lehetőséget teremt az olvasóközönség számára a rendszeres találkozáshoz. A könyvkölcsönzésen túl gyereksarok is várja Budavár lakóit.

Önkormányzati programok

2025. SZEPTEMBER 9., KEDD, 19.00

Budavári Zeneszalon

Szilasi Alex Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, valamint **Horváth Attila** alkotmánybíró, zene- és művelődéstörténeti előadása

Magyar Táncok – Bartók Gyermekeknek című gyűjteménye alapján, Bartók magyar táncai számos változatban ismertek. A zongorára írt Gyermekeknek sorozat talán a legkomplexebb mindegyik közül. A technikai kihívások mellett számos egyéb feladatot is meg kell oldani egyszerre. A zenei kérdések egyeztetése alapvető egy ilyen formátum esetében. Mindezek megismeretése és illusztrálása adja a zenei szalon érdekességét Szilasi Alex és vendége előadásban.

Helyszín: Budavári Városháza (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.)

Belépőjegy: 2000 Ft

A belépés I. kerületi lakosok számára díjtalan, de regisztrációhoz kötött.

Regisztráció: www.maraikult.hu

2025. SZEPTEMBER 13., SZOMBAT, 16.00-22.00

Budavári Fesztivál

Új közösségi élmények az I. kerületben

Helyszín: Czákó utcai Sport-és Szabadidőközpont

Ez a nap elsősorban rólunk, budaváriakról szól – egy olyan új kezdeményezés, amelynek célja, hogy közelebb hozza egymáshoz az I. kerületben élőket. Szeretnénk lehetőséget adni a találkozásra, beszélgetésre, kikapcsolódásra és persze a közös élményekre is.

Ezért a budavári lakosok számára a belépés ingyenes, ráadásul vendégül látjuk őket egy korsó sörre is, hiszen a fesztiválon mutatkozik be Budavár Söre!

Köszöntőt mond:

Böröcz László, Budavár polgármestere

Házigazda:

Fazekas Csilla, Budavár alpolgármestere

A jó hangulatról gondoskodnak:

16.30 Gőnczi Gábor és a Smile Rock Circus

18.30 Pély Barna Band

20.30 Irie Maffia nagykoncert

Belépő: 5000 Ft

A belépés 6 éves kor alatt és I. kerületi lakosok számára ingyenes.

Az ár tartalmaz egy korsót Budavár Söréből 18 éven felüli látogatók számára.

További információ: www.maraikult.hu

Budavári Fesztivál

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

Új közösségi élmények az első kerületben

2025. szeptember 13. Kapunyitás: 16 órakor
Czakó utcai Sport- és Szabadidőközpont

**A belépés I. kerületi
lakosok számára ingyenes.**

BELÉPŐ: 5000 FORINT
(6 ÉV ALATT DÍJTALAN)

**Gönczi Gábor és
a Smile Rock Circus**
16:30

**Mindenki vendégünk
egy korsó Budavár Sörére! ***

Pély Barna Band
18:30

Fővédnök:
Böröcz László,
Budavár polgármestere

Házigazda:
Fazekas Csilla,
Budavár alpolgármestere

Irie Maffia
20:30

BŐVEBB INFORMÁCIÓ: MARAIKULT.HU

*18 éves kor felett